

LETO XXII. Štev. 161

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 — MED NABODNOGVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 IZBAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

NAŠA POBUDA V RAZOROŽITVENI KOMISIJI OZN

Pospešek naporom za razorožitev
z začetnim sporazumom na osnovi sedanjih skupnih gledišč

New York, 10. jul. (Tanjug). — Jugoslovanska delegacija v OZN je davi na sedaj razorožitvene komisije OZN predlagala resolucijo, s katero bi pospešili nadaljnje napore OZN v reševanju razorožitvenega vprašanja.

Jugoslovanski osnutek resolucije poziva članice ožjega odbora razorožitvene komisije, naj nadaljuje napore za sporazum o splošni razorožitvi, naj si prizadevajo že v kratkem pripraviti sporazum ter naj terjajo tiste za-

četne razorožitvene ukrepe, ki so v sedanjih pogojih možni. Resolucija priporoča oblike in stopnjo nadzorstva, potrebne za uveljavljanje teh ukrepov, zlasti v zvezi z zmanjšanjem klasične oborožitve in oboroženih sil, v zvezi z

opustitvijo poskusnih eksplozij jedrskega orožja in zmanjšanjem vojaških izdatkov.

Predlog ugotavlja, da je bil doslej dosežen precejšen napredek glede na nekatere vidike razorožitvenega vprašanja v zvezi s tem, da se ni bil sklenjen sporazum o razorožitvenem načrtu. Poudarja tudi, da je bilo doseženo precejšnje izboljšanje v mednarodnem položaju in da je v sedanjih pogojih možen omejen začetni sporazum o razorožitvi, ki bi se utegnil uveljaviti ne glede na nadaljnje sporazume o tem vprašanju. Takšen sporazum bi pripomogel k nadaljnjemu izboljšanju mednarodnega položaja in k napredku v splošni razorožitvi.

Razorožitvena komisija zaseda že teden dni. Sedanja razprava bo najbrž končana v četrtek, ko bo govoril tudi indijski delegat Krišna Menon. Dasiravno Indija ni članica komisije, je komisija soglasno sklenila, da bo Menon razložil stališče indijske vlade o vprašanju, ki pri njegovi ureditvi sodeluje že več let.

Pred komisijo je že od prej osnutek resolucije zahodnih velesil in ZSSR. Zahodne velesile predlagajo postopno ureditev razorožitvenih vprašanj, poprejšnje ustvaritev zaupanja, ureditev prečnih mednarodnih političnih vprašanj. Sovjetski predlog poziva vse dežele, naj se v mednarodnih odnosih odrečejo uporabi sile ali grožnje. Dosedanje razprave v

komisiji so jasno pokazale, da večina članic razorožitvene komisije ni zadovoljna ne z zahodno ne s sovjetsko resolucijo.

Posamezne resolucije bodo začeli obravnavati v četrtek.

Francoski delegat v razorožitveni komisiji OZN Jules Moch je danes izjavil, da je treba svetovno razorožitev izvajati postopoma, pod mednarodnim nadzorstvom in ob istočasnem zmanjšanju klasične in jedrske oborožitve. Dejal je, da so odstopi »ZSSR na področju razorožitvenega nadzorstva še nezadostni«. Na koncu je izjavil, da se strinja z načrtom splošne, toda ne enostranske razorožitve. »Celo omejena splošna razorožitev«, je dejal, »prispeva več k varnosti vseh dežel kot sleherni pomembnejši enostranski ukrep, ki ga ni moč kontrolirati in ki ga je moč tudi enostransko razveljaviti.«

Priznanje Norvežanom

ki so pomagali našim internancem v hitlerjevskih taboriščih na Norveškem

Oslo, 10. jul. (Tanjug). — Jugoslovanski poslanik na Norveškem Vladimir Rolović je obiskal mesti Trondheim in Strindh, kakor tudi druge kraje v pokrajini Trondheim, kjer so bila med drugo svetovno vojno taborišča interniranih Jugoslovancev.

Jugoslovanskega poslanika so prisrčno sprejeli guverner pokrajine Trondheim ter drugi predstavniki lokalnih oblasti. Poslanik se je razgovarjal tudi s predstavnik Rdečega križa, ki so legalno in ilegalno znatno pomagali jugoslovanskim internancem, ter z osebjem nekaterih bolnišnic in s posamezniki, ki so vsestransko pomagali našim ljudem in organizirali njih pobege iz taborišč. Poslanik Rolović in predstavniki lokalnih oblasti so si ogledali kraje, kjer so bila taborišča, in spomenike, ki so jih Norvežani postavili v spomin na mnoge Jugoslovane, ki so bili ubiti ali pa so umrli v hitlerjevskih taboriščih.

Med obiskom so se dogovorili, da bodo od 10. do 20. avgusta izročili listine, s katerimi izraža predsednik republike Josip Broz Tito zahvalo tistim mestom in občinam, katerih prebivalstvo je pomagalo jugoslovanskim internancem. Zahvalne spomenice bodo izročili tudi nekaterim bolnišnicam in organizacijam Rdečega križa.

Dokončna ponovna kandidatura Eisenhowerja

Gettysberg, 10. jul. (Reuter). — Predsednik Eisenhower je dokončno sklenil sprejeti ponovno kandidaturu za predsednika ZDA na letošnjih novembrskih volitvah. To je danes izjavil novinarjem republikanski senator Knowland neposredno po sestanku z Eisenhowerjem. Predstavnik Bele hiše James Haggerty je potem novinarjem potrdil Knowlandovo izjavo.

Sredstva iz pomoči ZDA

a zidanje stanovanjskih hiš v enajstih naših mestih

Beograd, 10. jul. (Tanjug). Med našo in ameriško vlado je bilo doseženo soglasje o nadaljnji uporabi skladov ameriške gospodarske pomoči v znesku 5,9 milijarde din. Ta sredstva bodo uporabljena za zidanje stanovanjskih hiš v enajstih naših mestih. Določeno število teh hiš bo dograjnih letos, ostale pa prihodnje leto. Zidanje teh sta-

novanjskih hiš je bilo določeno že z vzevnim družbenim planom s sredstvi, ki se bodo prihranila po proračunu pri izdatkih za narodno obrambo.

Omenjeni prihranki so nastali že v letih 1953 in 1954 kot protivrednost dolarskih zneskov, dobljenih v okviru ameriške gospodarske pomoči, ki je bila svojčas uporabljena za nabavo pšenice in nekaterih industrijskih surovin.

Dokument o sprostivih teh dinarskih skladov sta podpisala direktor uprave za gospodarsko in tehnično pomoč Todor Glišić in vršilec dolžnosti direktorja za ameriško pomoč pri veleposlanstvu ZDA v Beogradu Maurice Arth.

Alžirci za pogajanja

Paris, 10. jul. (Tanjug). Izjava voditelja alžirske Fronte narodne osvoboditve Ferhata Abasa, da so uporniki »pripravljani na pogajanja s Parizom«, je zbudila optimizem v francoskim vladnih krogih, ki danes pravijo, da bodo alžirsko krizo »odstranili še pred jesenjo«. Prepričani so, da sta stališče alžirskih upornikov v korist prenehanju sovražnosti. Abas je v svoji izjavi pripomnil, da bo fronta narodne osvoboditve določila svoje uradne predstavnike za pogajanja, kakor hitro bo francoska vlada »uradno sporočila svoje predloge«, ki jih vsebuje resolucija socialističnega kongresa. Za alžirske upornike je glavna novost v stališču Francije in ugotovitev, izražena v socialistični resoluciji, da je alžirski problem sisključno politično vprašanje, in pripravljeno Pariza, da Alžircem zagotovi »široko avtonomno izvršno oblast«.

Predsednik Tito sprejel letalo, darilo sovjetske vlade

Beograd, 10. julija. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je danes popoldne na letališču v Batajnici sprejel potniško letalo »IL-14«, darilo sovjetske vlade, ki mu ga je izročil izredni in polnomočni veleposlanik Sovjetske zveze v Beogradu Nikolaj P. Firjubin.

S predsednikom Titom sta prišla na letališče predsednik Narodnega sobranja Makedonije Lazar Koliševski in predsednik Ljudske skupščine LR Črne gore Blažo Jovanović. Navzoč je bil tudi poveljnik jugoslovanskega vojnega letalstva generalni podpolkovnik Zdenko Ulepič.

Seja Zveznega izvršnega sveta

Beograd, 10. jul. (Tanjug). — Dopoldne je bila seja Zveznega izvršnega sveta, na kateri je predsednik republike Josip Broz Tito poročal o svojem potovanju v Francijo, Sovjetsko zvezo in Romunijo. Zvezni izvršni svet je v celoti odobril poročilo predsednika republike.

VREMENSKA NAPoved

za sredo, 11. julija
Menjajoče, v splošnem precej oblačno s krajevnimi plohami. Temperature ponoči med 14 in 18, v Priborju okoli 20, najvišje dnevne do 23 stopinj C.Stanje vremena:
Nekoliko hladnejši zrak, ki doteka v višinah, je ustvaril nestabilnost ozračja. Glavni del frontalnih motenj se preko Francije pomika proti Alpam in našim krajem.

Delavski ultimati

angleškimi avtomobilskim industrijskim družbam

London, 10. jul. (Tanjug). Spor med delavci in delodajalci v nekaterih britanskih avtomobilskih tovarnah, kjer so pred 10 dnevi odpuščali približno 6000 delavcev, se vedno bolj zaostrojuje. Ljudi so odpuščali z dela, ne da bi se posvetovali z delavci in odpuščenim tudi niso izplačali nikake odpravnine. Kot razlog za odpuščanje in skrajšanje delovnega tedna za nadaljnjih 50.000 delavcev so navedli zmanjšanje prodaje motornih vozil doma in v tujini.

Predstavniki Trade Unionov v teh tovarnah so večeraj obvestili delodajalce, da bodo za 23. julij napovedali stavko, če ne prekličejo sklepa o odpuščanju delavcev, oziroma odpuščenim delavcem ne zagotovijo polne odpravnine. Od delodajalcev prav tako zahtevajo, naj se v prihodnje posvetojejo z delavskimi predstavniki. Ta ultimati naj bi potrdili še izvršni odbori prizadetih sindikatov na posebnih sestankih. Brž ko bo to opravljeno, se bodo začele tudi priprave na stavke.

Medtem je bila odpovedana stavkovna akcija v jeklarski industriji, kjer je 14.000 strokovnih

delavcev, ki so že več mesecev v mezdnem sporu z delodajalci, sklenilo odpovedati stavko. Delavci in delodajalci so se v tem primeru sporazumeli, naj o sporu odloči arbitražno sodišče.

Eden v Moskvo v maju 1957

London, 10. jul. (AFP). — Britanski ministrski predsednik Anthony Eden je danes popoldne izjavil v Spodnjem domu, da bo v spremstvu zunanjega ministra Selwyna Lloyda prihodnje leto v maju potoval v SZ na uradni obisk.

Eden se bo mudil v SZ kakih deset dni. Tako bo vrnil obisk sovjetskemu ministrskemu predsedniku Bulganinu in prvemu sekretarju CK KPSZ Hruščevu, ki sta bila letos v aprilu v Veliki Britaniji.

Dopoldne pa se je Eden sestel z vodilnimi člani vlade in načelniki generalnih štabov oboroženih sil. Razpravljali so o položaju na Cipru.

KONGRES ZAHODNONEMSKIH SOCIALNIH DEMOKRATOV

Zaostritev političnega boja
proti remilitarizaciji Zahodne Nemčije

München, 10. jul. Tu se je danes začel sedmi vojni kongres nemške Socialnodemokratske stranke. Na dnevnem redu sta poročila predsednika stranke Ollenhauerja o splošnih problemih stranke ter referat o »drugi industrijski revoluciji, o socialnih in političnih problemih, ki jih prinašata avtomatizacija v industriji in uporaba jedrske energije v gospodarstvu. Tudi ta kongres bo, kakor večina preteklih, posvetil glavno pozornost problemu združitve Nemčije, strankini zunanji politiki in posebnemu mednarodnemu položaju, se posebno pa še vprašanju, povezanem z remilitarizacijo Zahodne Nemčije.

Pričakujejo, da bo dal kongres tokrat na vsa ta vprašanja jasnejše odgovore. Izmed okroglosti predlogov, ki so jih poslale lokalne organizacije, so v kakih 40 obravnavani najbolj pereči zunanji in notranji problemi. Značilno je, da je v njih tokrat zelo močno izražena zahteva po pogajanjih z ZSSR in Vzhodno

Nemčijo. Tu sicer nihče ne verjame, da bo strankino vodstvo te predloge sprejelo, toda njihov pomen je ravnó v tem, da kažejo, da v stranki narašča število pristavežev teh nazorov in da ne gre samo za izjemne težnje.

Demonstracije v Adenu

Aden, 10. jul. (AFP). Tu je prišlo večeraj dvakrat do spopada med policijo in približno 1000 stavkajočimi ladjedelniki delavci. Ti stavkajo že od 9. junija. Večeraj dopoldne so demonstrirali proti ukrepu delodajalcev, da za nujne opravke zaposli ljudi, ki niso včlanjeni v sindikatu. Da bi razpodbila demonstrante, je policija uporabila solzivec, zatem pa je prišla tri delavce. Delavci so se nato vnovič zbrali in demonstrirali proti aretaciji treh dokerjev. Policijo so obmetavali s kamenjem. Policisti so tedaj znova segli po solzivu in puškah.

Nekatere organizacije so zahtevale, naj kongres odkrito izjavi, da v primeru ponovne združitve Nemčije ne bodo obnovili privatno industrijsko lastnino v Vzhodni Nemčiji in da bodo spoštovali tudi agrarno reformo, ki so jo tam izvedli.

Adenauerjeva vojaška politika je tarča najhujših napadov. Mnoge organizacije zahtevajo, naj bi ji napovedali brezkompromisni boj in naj bi bila zahteva po odpravi konclerjevih vojaških zakonov osnova socialnodemokratskih gesel v volilni kampanji.

Nekateri predlogi so zelo daleč pred smerjo, ki jo je pripravljeno sprejeti predsedstvo socialnodemokratske stranke. V bistvu terjajo razpust vojske in nevtralizacijo Nemčije, izločitev velekapitalistov, nacistov in Hitlerjevih diplomatov in generalov s ključnih položajev v upravi in gospodarstvu.

Danes je bil kongres svečano otvorjen. Jutri bo govoril predsednik Ollenhauer. O. Miličević

DOBRODOŠEL OBISK
generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjölda

V Zemunu ga je sprejel državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović — Na obisku pri Edvardu Kardelju

Beograd, 10. julija (Tanjug). Generalni sekretar OZN g. Dag Hammarskjöld je prispel danes popoldne v Beograd. Njegov obisk bo trajal dva dni. Na zemunskem letališču so ga sprejeli državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, predsednik zunanjepolitičnega odbora Zvezne ljudske skupščine Veljko Vlahović, generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan, predsednik OLO Beograda Miloš Minič in višji funkcionarji državnega sekretariata za zunanje zadeve. Pri sprejemu so bili tudi predsednik Zveze društev za OZN Vladimir Simić, predsednik Nacionalne komisije za UNESCO dr. Siniša Stanković, predsednik Nacionalne komisije za FAO Slavko Komar, predsednik Nacionalne komisije za Svetovno zdravstveno organizacijo Moma Marković, predsednik Nacionalne komisije za UNICEF Krsto Popivoda, kakor tudi doyen diplomatskega zbora James Scott MacDonald, načelnik urada za tehnično pomoč OZN Symons in načelnik informacijskega urada OZN Milan Hofman.

Generalni sekretar OZN je prispel z letalom JAT z Dunaja kmalu po 4. uri. Najprej ga je pozdravil državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, zatem pa ostale osebnosti.

Novinarjem je na letališču izjavil, da je zelo srečen, ker je prispel v Beograd. »Moje sodelovanje z jugoslovanskimi pred-

stavniki v OZN, posebno še z g. Popovičem,« je dejal, »je bilo doslej plodno. Upam, da se bom ob tej priložnosti sestel z visokimi jugoslovanskimi funkcionarji.« O. Hammarskjöld je izjavil, da je namen njegovega potovanja navezati stike v prid OZN.

Generalni sekretar OZN je bil te dni pred prihodom v Jugoslavijo na Finskem, Švedskem, Poljskem, v Sovjetski zvezi, na Češkoslovaškem in v Avstriji. Potoval bo zdaj še v nekatere druge države.

Z g. Hammarskjöldom so spispele v Jugoslavijo tudi podsekretar OZN za politična vprašanja in poslanec Varnostnega sveta dr. Dragoslav Protić, pomočnik generalnega sekretarja g. Lennart Finnmark in osebni tajnik William Ranallo.

G. Hammarskjöld se je skupaj z državnim sekretarjem za zunanje zadeve Popovičem odpeljal z

letališča v rezidenco, ki mu jo je Zvezni izvršni svet stavil na razpologo za čas njegovega obiska.

Ob 6 je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj sprejel generalnega sekretarja OZN. Razgovoru so prisostvovali podsekretar OZN za politična vprašanja in poslanec Varnostnega sveta dr. Dragoslav Protić in načelnik oddelka v državnem sekretariatu za zunanje zadeve dr. Sergije Makiedo. Podpredsednik Kardelj se je s svojimi gosti pol ure prisrčno razgovarjal.

Generalni sekretar OZN je bil nocoj na protokolarnem obisku tudi pri državnem sekretarju za zunanje zadeve Koči Popoviću.

Nocoj je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj priredil na čast generalnega sekretarja Hammarskjölda intimno večerjo.

Pred odhodom z Dunaja

Dunaj, 10. julija (Tanjug). Po zaključku razgovorov z avstrijskimi državniki se je generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld davi sestel z novinarji. Na vprašanje o bližnjem srečanju predsednika republike Tita in predsednika egiptvske republike Nasserja je dejal: »Sem za neposredne osebne stike, ki so zelo koristni in ki nudijo možnosti za razumevanje.«

Hammarskjöld je tudi rekel, da je pomoč nerazvitim deželam eno izmed najvažnejših vprašanj, s katerimi se zdaj ukvarja OZN. Toda, je pripomnil, skupnost narodov, ki tvori OZN, ni storila vsega, kar je potrebno za tehnično pomoč nerazvitim deželam. Izrazil pa je upanje, da bodo na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN napravili korak naprej v obravnavanju tega važnega problema.

Na vprašanje o bližnjem vzhodu je Hammarskjöld poudaril: »Treba je vztrajati in utrditi

opustitev sovražnosti na Bližnjem vzhodu.«

Na vprašanje, ali ima kak določen načrt v zvezi z drugim potovanjem na Bližnji vzhod, je generalni sekretar OZN odgovoril, da je treba vsa vprašanja proučiti s pristojnimi vlada mi na kraju samem.

Še ta mesec spet na Bližnjem vzhodu

New York, 10. jul. (Reuter). — V OZN so danes objavili, da bo generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld 19. in 20. julija obiskal Jeruzalem, takoj zatem pa bo odpotoval v Kairo. Generalni sekretar bo tedaj vnovič navezal osebne stike z voditelji Izraela in arabskih dežel.

Pred tem bo generalni sekretar OZN 12. julija potoval v Zenevo na zasedanje Ekonomsko-socialnega sveta in administrativnega komiteja OZN.

Trgovinski stiki Indije z LR Kitajsko in Sovjetsko zvezo

New Delhi, 10. jul. (Tanjug). Zadnji čas so se okrepili trgovinski stiki med Indijo ter Kitajsko in Sovjetsko zvezo v skladu s težnjami Indije, da se izogne enostranski trgovinski politiki. Po uradnih podatkih je indijski uvoz v ti dve državi presegel že v prvih štirih mesecih letošnjega leta celotni lanski uvoz, do konca leta pa bo bržčas za 10 do 15 krat večji kot v obeh prejšnjih letih skupaj. Vzrok tega naglega naraščanja so prehod Indije na intenzivnejšo industrializacijo in v zvezi s tem njene velike potrebe po kapitalnih dobrinah, gradbenem

materialu, jeklu in strojih. V drugem petletnem planu je v načrtu graditev treh jeklarn. Eno izmed njih bo zgradila SZ, drugi dve pa Zahodna Nemčija in Velika Britanija. Sovjetski zvezi bodo prav tako zaupali graditev tovarne orodnih strojev, o čemer so se te dni v Delhiju začela pogajanja.

Raziskovalna dela, na ležiščih nafte, ki v njih sodelujejo ameriška, britanska in sovjetska podjetja, so pokazala, da je Indija bogata z nafto in bi lahko že v nekaj letih krila tretjino svojih potreb po tej industrijski surovini in gorivu.

Več konstruktivne kritičnosti v razpravi o osnutku zakona o delovnih razmerjih

Skupna komisija Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izvršnega sveta je sestavila osnutek zakona o delovnih razmerjih. Zakonski osnutek je zdaj v javni razpravi. Materija, ki ga obravnava zakonski osnutek, neposredno zadeva slehernega delavca in uslužbenca v gospodarstvu, saj bo ta zakon pravno uredil izredno pomembna vprašanja, kakor so, recimo, nastanek in odpoved delovnega razmerja, redni delovni čas, nadurno in nočno delo, plače, počitek med delom, plačani letni dopust, izostanki, posebna zaščita žena in mladine, disciplinska in materialna odgovornost, disciplinski postopki, pravilniki gospodarskih organizacij, pravice delavcev v času nezaposlenosti itd.

V javni razpravi je bilo že slišati nekatere kritične načelne in podrobne pripombe. Vendar se v nekaterih podjetjih, sindikalnih podružnicah, raznih drugih sindikalnih forumih in v organih delavskega upravljanja razprava kljub zanimivi materiji še ni dovolj razmahnila. V posameznih podjetjih razpravljajo o zakonskem osnutku za zdaj še sindikalni odborniki, člani delavskega sveta, in sekretariati osnovnih organizacij ZK, ne pa tudi celotni kolektivi. Toda tudi ta razprava je marsikje pomanjkljiva, ker se omejuje predvsem na drobne pripombe in na popularizacijo zakonskega osnutka, ni pa dovolj kritična in ne prispeva dovolj ustvarjalnih pobud oziroma mnenj in predlogov. Taka pomanjkljiva razprava kaže, da ponekod ne poznajo dovolj obstoječe zakonodaje s področja delovnih razmerij, zato le-te ne primerjajo z določbami v predloženem zakonskem osnutku; razen tega pa tu in tam ne čutijo dovolj nekatere pomanjkljivosti v obstoječi zakonodaji, ki so se pojavile spriču tega, da naplega razvoja našega družbenega življenja tudi na tem področju še ni bilo moč ustrezno legalizirati v zakonodaji. Vendar je prav, da v razpravi o

tem zakonskem osnutku temeljiteje proučimo zlasti nekatera pomembna načelna vprašanja. Zanimivo so nekateri predlogi, po katerih bi bil najprej potreben temeljni zakon o delu, ki bi ga konkretizirala zakon o delovnih razmerjih v gospodarstvih in zakon o javnih uslužbencih, nato pa bi ga dopolnili še drugi zakoni oziroma zakonski predpisi n. pr. s področja inspekcije dela, higiensko-tehnične zaščite itd. Eno izmed vprašanj načelnega pomena je, denimo, tudi to, ali in v kolikšni meri je v predloženem zakonskem osnutku uspešno ustrezno vkladiti materijo s področja delovnih razmerij z novimi položajem neposrednih proizvajalcev, ki je nastal po uvedbi in naglem razvoju delavskega upravljanja. Nekateri smatrajo, da zakonski osnutek tudi nezadostno obravnava posamezne izredno važne probleme, kakor denimo plače in plačevanje (to vprašanje je obdelano le v treh členih, v katerih pa ni govora n. pr. o načinu plačevanja — po času in učinku — o rokih in načinih izplačevanja, o odtegljajih in podobno), nekatere dolžnosti gospodarskih organizacij itd., medtem ko so morda celo preveč podrobno obdelana nekatera poglavja, ki so po svoji materiji obsežnejša od delovnega razmerja (n. pr. delavske knjižnice, pravice delavcev v času nezaposlenosti).

V dosedanji razpravi je bilo glede teh in še nekaterih drugih vprašanj slišati različna mnenja. Nujno pa je, da o tem povedo svoja mnenja zlasti neposredni proizvajalci in upravljalci v gospodarstvu, saj je samo s pomočjo kar najbolj široke, kritične, toda konstruktivne razprave moč odstraniti morebitne vrzeli v sedanjem zakonskem osnutku in ga čimbolj izpopolniti. Taka razprava bo nam samim v neposredno korist, zahteva pa jo tudi čut odgovornosti do problematike, s katero se sami neposredno dnevno srečujemo. M. Z.

Zbor radioamaterjev Jugoslavije zaključen

Beograd, 10. jul. (Tanjug). — Sinoči je bil v Beogradu zaključen tretji zbor Zveze radioamaterjev Jugoslavije, na katerem so razen jugoslovanskih sodelovali radioamaterji iz 17 drugih dežel. Na zaključni svečanosti je predsednik Zveze radioamaterjev Jugoslavije Slobodan Nakičević izročil najzaslužnejšim članom plakete Nikole Tesle. Podeljene so bile tri zlate, šest srebrnih in 12 bronastih plaket. Objavljeni so bili tudi rezultati tekmovanj, ki so jih priredili med zborom. Na sinočni svečanosti so bila izmenjana darila med jugoslovanskimi radioamaterji in amaterji iz ostalih dežel.

OTVORITEV AVSTRJSKE AVTOBUSNE LINJE BELJAK—LJUBLJANA—PORTOROŽ

Na osnovi predhodnega sporazuma o jugoslovansko-avstrijskem avtobusnem turističnem prometu je bila danes odprta avstrijska avtobusna linija na relaciji Beljak—Celovec—Ljubljana—Portorož, katero bodo vzdrževali avtobusi Avstrijskih železnic. S tem se bo avtobusni promet skupno s koprskim avtobusnim podjetjem »Slavniki«, ki že od sredine junija vzdržuje to avtobusno linijo, opravljal dvakrat tedensko v obeh smereh. Poleg ostalih jugoslovansko-avstrijskih avtobusnih linij, ki že povezujejo naše turistične centre z Gradcem in Dunajem, bo to pomemben prispevek razvoju turističnega prometa med Jugoslavijo in Avstrijo. S prvim avstrijskim avtobusom je dopotovalo v Jugoslavijo tudi 6 avstrijskih novinarjev, ki jim je ljubljanski »Putnik« priredil priložnostni sprejem, na katerem so bili navzoči tudi predstavniki Turistične zveze Slovenije in Slovenija-Avtopromet. Ob tej priliki so se avstrijski novinarji zlasti zanimali za konkretne cene v naših letoviščih in za vse ostale pogoje, ki bi mogli zadovoljivo vplivati na razvoj jugoslovansko-avstrijskega turizma. Po njihovih izjavah in mnenju Avstrijcev so nekoliko visoke cene v naših letoviščih, mimo raznih formalnosti v zvezi s prehodom čez mejo, trenutno edina ovira, da dotok avstrijskih letoviščarjev ni večji. M.

Svečana akademija ob stoletnici rojstva Nikole Tesle

Proslavi so med drugimi prisostvovali Svetozar Vukmanović, Moša Pijade in 50 uglednih znanstvenikov iz 18 držav — Dve listini v priznanje Nikoli Tesli

Beograd, 10. jul. (Tanjug). V dvorani Jugoslovanskega dramskega gledališča je bila danes dopoldne svečana akademija ob stoletnici rojstva Nikole Tesle. Na odru, okrašenem z jugoslovansko in ameriško zastavo, je bil državni odbor za proslavo ter predstavniki 18 evropskih in izvenevropskih dežel, ki prisostvujejo proslavi. Akademijo je začel prof. Milan Vidmar. Nato je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović pozdravil udeležence proslave v imenu pokrovitelja proslave, predsednika repu-

blike Tita in v imenu Zveznega izvršnega sveta. Med drugim je poudaril, da je Tesla videl v napredku znanosti in tehnike močno orožje za premagovanje starih nazorov in za odstranjevanje vzrokov, ki povzročajo spopade med narodi. Na žalost njegovih dosežkov in dosežkov mnogih drugih velikih mislecev še vedno ne uporabljajo številni narodi na svetu, ker nimajo nujno potrebnih sredstev in gmočnih pogojev, ki so jih pri drugih narodi ravno takšni misleci s svojim delom pomagali ustvariti. Čeprav je bil dolgo vrsto let državljan ZDA, ki so postale njegova druga domovina, je Tesla ves čas vojne in trpljenja naših narodov spremljal njihov junaški boj in sočustvoval s svojo domovino v njenih najhujših trenutkih. Čeprav s svojim delom in prispevkom k znanosti in tehniki pripada vsemu človeštvu kot vsi veliki misleci in revolucionarji na področju znanosti, mi to poudarjamo kot izraz hvalečnosti naših narodov, ker je bil v težkih dneh naše zgodovine na strani pravičnega boja.

Rodoljub Čolaković operiran
Ljubljana, 10. julija (Tanjug). V sanatoriju »Emona« v Ljubljani je bil včeraj operiran na želodnem čiru podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Čolaković. Njegovo zdravstveno stanje je ugodno.

Neurije v Celju in okolici

Včeraj okoli 15. ure so se nad Celjem zgrnili temni oblaki. Kmalu pa je mesto in okolice zajelo neurje z močnimi nalivi in silovitimi viharji, ki je povzročil precej škodo na žitaricah. Ponekod je vihar z nalivom dobesedno zbil v zemljo koruzo, krompir in druge poljske kulture. Proti Vojniku, Dobrni in Savinjski dolini so bile prekinjene telefonske zveze. Med silovitim neurjem, ki je trajalo več kot pol ure, sta izbruhnila požara v Blagovni pri Sentjurju in v Ljubečni pri Celju. F. K.

Nad Trbovljami se je utrgal oblak

Trbovlje, 10. julija. Danes popoldne je bila trboveljska dolina (Zgornje Trbovlje) prizorišče katastrofalnega neurja. Nad dolino se je utrgal oblak. Voda iz potokov in Trboveljske je prestopila bregove in vdrala v kleti bližnjih hiš, na svoji poti pa razdirala mostove, nasipe in pota. Popolnoma so uničeni poljski pridejki. Skoda zaradi neurja občine na razne pomanjkljivosti v prodajalnah. O nakazani problematiki potrošniških svetov bo te dni razpravljal upravni odbor Trgovinske zbornice za okraj Ljubljana. S.

Počasno ustanavljanje potrošniških svetov

Iz prakse na področju okraja Ljubljana — Trgovinska zbornica sestavila navodilo za delo svetov v trgovinah z živili in gospodinjstvi

V Trgovinski zbornici za okraj Ljubljana so sestavili zanimiv pregled o ustanavljanju potrošniških svetov in o njihovi problematiki. Doslej je bilo na področju okraja ustanovljenih vsega 94 potrošniških svetov, in sicer predvsem v občinah Ljubljana, nekaj pa tudi v občinah Grosuplje in Medvode. Ti potrošniški sveti so skoraj izključno v trgovini z živili in gospodinjstvi potrebščinami (v spečirski stroki) in v nekaterih podeželskih trgovinah mešane stroke. V ostalih trgovskih strokah pa potrošniški svetovi še ni, če-izvzamemo občino Litija, kjer imajo skupni potrošniški svet za mesnico v Smartnem pri Litiji. Tudi še ni v malimi izjemami potrošniških svetov pri upravi trgovskih podjetij, ki imajo svoje poslovalnice na območju več občin, n. pr. v Ljubljani. Doslej so bili namreč ustanovljeni predvsem potrošniški sveti pri prodajalnah teh podjetij.

Okraj Ljubljana sestavila navodilo o delu potrošniških svetov za trgovine z rednim obračunom, ki trgujejo z živili in gospodinjstvi potrebščinami. To navodilo se lahko z nekaterimi dopolnitvami uporablja tudi pri ostalih oblikah trgovinskih organizacij in v drugih strokah. Sestavljeno pa je v okviru veljavnih skopih predpisov uredbe o trgovanju. Dosedanja praksa je pokazala, da so kolektivi trgovin z malimi izjemami naklonjeni ustanavljanju potrošniških svetov. Tam, kjer ti sveti že obstoje, so kolektivi naleteli na razumevanje članov svetov ter z njimi sporazumno odpravljajo pomanjkljivosti v okviru danih možnosti. Tudi občine so osvojile predlog zborničnih navodil, tako da volijo člane potrošniških svetov osnovne organizacije SZDL iz vrst stalnih odjemalcev določene trgovine oziroma prodajalne, za katero se ustanavlja potrošniški svet.

Svete potrošnikov pri upravi oz. centrali trgovskih podjetij s poslovalnicami sestavljajo po teh navodilih delegati potrošniških svetov posameznih prodajal in sestavi podjetja. Takih potrošniških svetov pri upravi podjetij je bilo doslej izvoljenih le šest, pri čemer gre za pet podjetij s sedežem v občini Ljubljana-Siška in eno podjetje v Litiji. Predvsem bo treba omogočiti sodelovanje potrošnikov pri upravi tistih trgovskih podjetij, ki imajo svoje prodajalne na področju več mestnih občin. V občini Ljubljana-Viž so vprašanje za silo uredili tako, da volijo za prodajalne teh podjetij na območju občine poseben zbor potrošnikov z nalogo, da opozarja upravo trgovskih podjetij s sedežem izven občine na razne pomanjkljivosti v prodajalnah.

Počasnega ustanavljanja potrošniških svetov, so deloma krivi skopi predpisi o potrošniških svetih v lanskim uredbi o trgovanju, ki posevča potrošniškim svetom le dva člana in prepušča njih ustanavljanje ljudskim odborom. Ta dva člana v glavnem le določata, da so potrošniški sveti organi družbene kontrole in posvetovalni organi upravljanja trgovinskih organizacij, ki imajo v nekaterih primerih tudi pravico soddločanja. Ni pa v uredbi določil o sestavi potrošniških svetov, o njih ustanavljanju, o trajanju mandata članov itd. Zato se mnogi občinski ljudski odbori niso prav znašli pri ustanavljanju teh potrošniških svetov. Napovedana zvezna uredba o potrošniških svetih pa ni izšla in je znan le osnutek take uredbe, ki je bil sestavljen v januarju. Da bi nekako izpolnila to vrzel v predpisih, je Trgovinska zbornica za

Direktor Zveznega zavoda za gospodarsko planiranje Sergej Kraigher je včeraj začel dvodnevno posvetovanje o metodologiji gospodarskega planiranja. Posvetovanja se udeležuje kakih 100 uglednih ekonomistov iz vse države. Posvetovanje sodi med priprave na izdelavo perspektivnega načrta gospodarskega razvoja FLRJ. Razpustilo naj bi sporna vprašanja o metodah ekonomske analize, o čemer je že bilo govora v našem strokovnem tisku. Preden bi prešli na samo izdelavo perspektivnega načrta. Prvi dan posvetovanja se je glasilo k besedi 5 diskutantov. Med razpravo so bile poglavite

Pomembno posvetovanje ekonomistov o metodologiji gospodarskega planiranja

Ladjedelnica »3. maj« gradi 6 ladij za tujino

Reka, 10. julija (Tanjug). Reška ladjedelnica »3. maj« je sklenila z nekaterimi angleškimi lastniki ladij pogodbe za gradnjo 6 velikih preokocanskih tovornih ladij. Dve ladiji »Silveta« in »Silyaplana«, ki so ju kupili švicarski lastniki ladij, sta bili že dobavljeni.

pripombe prof. Radivoja Davidovića, ki sodi, da je treba predvsem razčistiti, kaj naj bi bila izhodiščna točka za določanje metodologije. Po njegovi sodbi Zvezni zavod za plan izhaja iz trga oziroma proporcij na trgu, kar ni sprejemljivo, in da je treba vzeti proizvodnjo kot izhodiščno točko oziroma planirati dvig življenjske ravni in proizvodnih sil države, saj je od proizvodnje odvisna tudi potrošnja (trg). V tem pomembnem družbeno ekonomskem delu pripada posvetovanju ekonomistov pomembno mesto. Posvetovanje se nadaljuje.

III. splitske letne igre

Split, 10. jul. (Tanjug). Z Verdijevo »Aido« na peristilu Dioklecijanove palače se bodo začele v nedeljo zvečer III. splitske letne prireditve, ki se jih bo razen članov Drame, Opere in baleta splitskega narodnega gledališča udeležilo več renomiranih domačih in tujih umetnikov. Od 15. julija do 15. avgusta bo skupno 30 dramskih, opernih in baletnih predstav, oratorijev, solističnih, komornih in simfoničnih koncertov v dveh letnih gledališčih — Peristilu in v Meštrovičevem kašteletu. Od tujih umetnikov gostujejo: prvak sofijske opere Dmiar Uzunov, dirigent Venko Salaba,

Karl Schubert, Wolker Wengenheim iz Zahodne Nemčije, pianisti Benjamin Brittn (Anglija), Jacob Boucov (Pariz) Adriani Brugno (Rim) in drugi.

Žerjav, ki nadomešča 360 delavcev

Kruševac, 10. jul. — V tovarni »14. oktobar« izdelujejo žerjave od avgusta 1954. Prvi žerjav je imel 60% uvoženih delov, medtem ko zdaj uvažajo samo motor, kar je okrog 8% vgrajenih delov. Zmogljivost univerzalnega žerjava je enaka delovni sili 360 delavcev. Žerjav je zelo primeren za vodnogospodarska dela, ker ima gosenice in se brez težav giblje tudi na mehkem terenu. Zato je zlasti primeren za melioracije. Zdej v tej tovarni izdelujejo tudi manjše žerjave. Kolektiv »14. oktobar« se je posrečilo poveniti žerjav za 6 milijonov din, oziroma za 13,6%. L.

Člani seminarja »Edu Sherwood« bodo obiskali Jugoslavijo

Beograd, 10. julija (Tanjug). 46 predstavnikov raznih poklicev iz ZDA bo prispelo 14. julija na dvodnevni obisk v Jugoslavijo. Istega dne bodo sprejeti v Zvezni ljudski skupščini, kjer jih bodo ljudski poslanci seznanili s političnim, gospodarskim in prosvetnim napredkom naše dežele. Naslednji dan si bodo ogledali tovarno kmetijskih strojev »3. maj« v Zemunu. Člani seminarja »Edu Sherwood« potujejo po Evropi, da bi se seznanili z napredkom posameznih dežel.

Bogate plasti premoga v okolici Požarevca

Geološka raziskovanja na področju mlavskega premogovnega bazena v okolici Požarevca so pokazala, da znašajo rezerve premoga na tem področju več kakor 5 milijarde ton. Premogov je več vrst: od lignita pa do črnega premoga. Njegova kaloričnost je zelo visoka. Geologi so odkrili tudi znatne rezerve črnega premoga v okolici vasi Ranovac in drugih vaseh. Črni premog je zelo pomemben za gospodarstvo in industrijo. Premog, ki so ga odkrili pri Ranovcu, je zelo primeren za pridobivanje koka.

V Srbiji ukiniti 23 gimnazij

Na včerajšnji seji Sveta za šolstvo LR Srbije so sprejeli enotne učne programe in načrte za srednje strokovne šole v republiki. Po teh načrtih in programih se bo profil bodočega srednjega strokovnjaka v našem gospodarstvu bistveno spremenil. Učenci bodo namreč v prihodnje mnogo bolj študirali predmete za splošno izobrazbo, vstevši tudi teoretično fiziko in kemijo. Med razpravo so obravnavali tudi vprašanje šolskega omrežja in soglasja v zvezi z ukinitvijo nekaterih gimnazij. Doslej so odpravili 23 gimnazij, v nekaterih okrajih pa bodo bržčas ukiniti še nekaj gimnazij. Namesto gimnazij ustanovljajo v številnih okrajih srednje strokovne šole.

Jugoslovanska loterija

Zrebanje 98. kola v KOTORU dne 10. julija 1956

Srečke, ki se končujejo s spodaj označenimi števkami	so zadele dobitke dinarjev
0	200.—
39020	40.200.—
62430	40.200.—
63440	80.200.—
362990	1.000.200.—
021	2.000.—
9731	10.000.—
57561	60.000.—
318261	100.000.—
273891	400.000.—
260921	800.000.—
532	2.000.—
372	4.000.—
3832	10.000.—
62782	40.000.—
85412	40.000.—
21542	80.000.—
120692	100.000.—
083412	100.000.—
429302	100.000.—
242752	100.000.—
3	200.—
693	4.200.—
263	6.200.—
7023	10.200.—
28963	40.200.—
79583	60.200.—
30393	80.200.—
433553	100.200.—
470533	100.200.—
52654	40.000.—
32404	40.000.—
322754	100.000.—
339114	100.000.—
155	2.000.—
0285	20.000.—
35015	60.000.—
158265	100.000.—
36	1.000.—
76	800.—
496	2.000.—
686	8.000.—
5686	28.000.—
55156	80.000.—
113006	100.000.—
067146	100.000.—
57	400.—
1497	20.000.—
209557	100.400.—
093427	100.000.—
292367	600.000.—
4048	10.000.—
58388	40.000.—
70038	40.000.—
12428	40.000.—
27918	60.000.—
52068	80.000.—
598698	100.000.—
163678	100.000.—
99	1.000.—
589	2.000.—
2209	10.000.—
80879	60.000.—
039569	100.000.—
471409	100.000.—
328529	200.000.—

Skupno je bilo izrebanih 156.018 dobitkov in 5 premij skupni vrednosti 80.400.000 din. Nekaj večjih dobitkov v Sloveniji: Po 100.000 din v Mariboru na št. 163678 in 339114; 80.000 din v Ljubljani na št. 163440, 221542 in Murski Soboti na št. 455156 in v Mariboru na št. 330393; 60.000 din v Kranju na št. 235015, v Koprnu na št. 335015 in v Mariboru na št. 457561. Tudi načrt za 25. v mesecu julij nov. Dobitkov, manjših od vlogov ni več.

ECOSOC

V Ženevi se je začelo XXII. zasedanje Ekonomsko-socialnega sveta OZN. Na zasedanju obravnavajo svetovni gospodarski razvoj v zadnjih desetih letih. Svet bo posvetil posebno pozornost poročilu odbora o ustanovitvi posebnega sklada OZN za gospodarski razvoj nerazvitih dežel, dalje akcij OZN na področju industrializacije, mednarodnim trgovinskim problemom in pregledu gibanja privatnega kapitala. ECOSOC bo prav tako obravnaval tehnično pomoč OZN in razpravljati o nekaterih socialnih problemih.

To zasedanje Ekonomsko-socialnega sveta bo pomembno za ureditev gospodarskih in socialnih problemov, katerim posveča svetovna organizacija veliko skrbi. Neskladje med industrijsko razviti in gospodarsko zaostalimi deželami, kot kaže tudi pregled svetovnega gospodarskega položaja v zadnjem desetletju, je še vedno eden izmed glavnih problemov sodobnosti. Ne gre samo za zmanjšanje prepada in gospodarskih nesprotij v korist enim kakor drugim deželam in svetovnemu gospodarstvu v celoti, gre za problem, ki ima tudi svoje politično bistvo, saj bi njegova pozitivna ureditev v marsičem vplivala na splošno zboljšanje mednarodnih odnosov.

Svetovna organizacija je tudi doslej delovala v tej smeri in zato je pričakovati, da bodo na tem zasedanju Ekonomsko-socialnega sveta prišle do izraza težnje, ki bodo odsev splošnih naporov za

konstruktivno ureditev mednarodnih problemov in za nadaljnje pomirjenje na svetu.

XXII. zasedanje tega važnega organa OZN bo ugodna priložnost za analizo sadov svetovne organizacije na gospodarskem in socialnem področju. Minilo je namreč deset let, odkar je bil ustanovljen ECOSOC z namenom, da bi prek zelo širokih in raznovrstnih oblik dela prispeval k splošnemu zboljšanju svetovnih razmer.

Ko beležimo začetek XXII. zasedanja tega organa OZN, izražamo prepričanje, da bo OZN v sedanjih zboljšanih mednarodnih pogojih še bolj skrbno obravnavala svetovna gospodarska in socialna vprašanja. J. S.

Volilni uspeh japonskih socialistov

Tokio, 10. julija (AFP). — Po zadnjih podatkih o izidih delnih volitev v Zgornjo zbornico so si konservativci ponovno zagotovili dvotretjinsko večino. Vendar je bil tudi uspeh socialistov v tem, da so si v zbornici priborili enotretjinsko večino. Socialisti bodo spričo tega bržčas v obeh zbornicah preprečili namere konservativcev, da bi spremenili ustavo v smislu remilitarizacije Japonske. Zdjaj so mandati v Zgornji zbornici takole razdeljeni: konservativci 122, kolikor so jih imeli že pred volitvami, socialisti 80, (12 več ko pred volitvami), neodvisni konservativci 30 (15 manj). Nanašajočih 12 mandatov je pripadlo drugim manjšim strankam. Manjkajo še podatki o volilnih izidih za 7 mandatov.

PO ZADNJI KONFERENCI ENOTNE SOCIALISTIČNE STRANKE DR NEMCIJE

Ukrepi za demokracijo v Partiji in organih oblasti v Vzhodni Nemčiji

Berlin, 10. jul. (ADN). — Glasilo Enotne socialistične stranke »Neues Deutschland« je objavilo članek politbiroja CK v zvezi z razpravo o zaključku 20. kongresa KPSZ in 5. partijske konference Enotne socialistične stranke.

V članku pravi, da sta Partija in javnost razpravljali o tem, kako odpraviti vse škodljive posledice kulta osebnosti. Na 5. partijski konferenci se niso utegnili podrobno proučiti vseh vprašanj v zvezi z novim položajem in obsodbo kulta osebnosti. Politbiro pozdravlja sklep CK KPSZ

z dne 30. junija o odpravi kulta osebnosti in njegovih posledic ter priporoča članstvu, naj ta sklep prouči in ga razlože delovnim ljudem.

Politbiro pojasnjuje, kako so nastale Stalinove napake. Pravi, da so »napadali nemški imperialisti in militaristi prav tako pripomogli, da je prišlo do Stalinovih napak in da so Stalinovi prekrški zakonitosti hudi in neodpuščljivi.

Kar se tiče kulta osebnosti v DR Nemčiji, ga je treba odpraviti z vsemi njegovimi posledicami vred. CK je začel ukrepati v tej smeri na temelju lastnih izkušenj že l. 1953, ko je n. pr. odredil, da se alice, podjetja in ustanove ne smejo imenovati po živih osebnostih. Politbiro ne misli, da so s tem likvidirane vse oblike in posledice kulta osebnosti. Zato morajo »partijske organizacije razpravljati o tem, kako bo partija uspešno nadaljevala boj proti kultu osebnosti in njegovim posledicam.

Na 5. partijski konferenci so sprožili številna vprašanja, ki naj bi jih uredili na temelju marksistično-leninističnih naukov in metod. Ugotavljajo pa, da »socialistična vzgoja delovnih ljudi in marksistično-leninistično izgrajevanje članov Partije zaostajata« spričo pomanjkljivosti do-

sedanjega teoretičnega dela in dogmatičnih pojavov, ki še zmeraj prevladujejo v partijski propagandi.

Po tej konferenci so marsikaj ukrenili, da bi ublažili napetost in dosegli sporazum v Nemčiji, da bi razvili demokracijo in zboljšali življenjsko raven prebivalstva. »Poglavitna stvar v nadaljnji demokracizaciji življenja v DR Nemčiji pa je, da ljudske množice s svojim sodelovanjem vplivajo na ta proces in pripomorejo k odstranjevanju vseh birokratskih motenj, k uveljavljanju demokratske zakonitosti in avtoritete izvoljenega ljudskega predstavništva.«

Ukrepi proti tujim agentom

Berlin, 10. jul. — Predstavnik vzhodnonemškega ministrstva za državno varnost polkovnik Barroan je danes izjavil, da bo Vzhodna Nemčija zaostroila preventivne ukrepe na svojih mejah, da bi »onemogočila tujim agentom prehod preko Vzhodne Nemčije na ozemlje prijateljskih dežel in predvsem v Poljsko. Dejal je, da so na vzhodnonemškem ozemlju aretirali več ljudi, ki so sodelovali pri neredih v Poznanju. Postavil jih je pred sodišče.

Razdejanje na Santorinu

Spričo novega podvodnega vulkana sta potres in razburkanost morje povzročila ogromno škodo na otokih od Krete do Milosa — Po dosedanjih podatkih nad 50 človeških žrtev — Naglo organizirana pomoč

Tera (Santorin), 10. jul. (AFP). Z najhitrejšo grško ladjo so sinoči pripeljali v santorinsko pristanišče prvo pomoč za žrtve potresa, ki je hudo prizadel prebivalce tega vulkanskega otoka na Egejskem morju.

Ves večerjšnji dan so motorni čolni, vojne ladje in letala otočanom dovažala pomoč: živež, pitno vodo, zdravila, šotore, poljske kuhinje in sanitetne potrebščine.

Huda vulkanska erupcija, ki jo je bilo čutiti vse do Aten in Krete, je ustvarila nov podmorski krater med otokom Santorinom in Milosom, 30 km zahodno od Santorina ter 200 m pod morsko gladino. Novi krater je povzročil strahovito plimo, ki je hudo razdejala naprave in poslopja na obalah Kikladov, na nekaterih dodekaneških otokih in na severni obali Krete.

Po uradnih podatkih je terjal

potres 48 človeških žrtev. 20 ljudi še pogrešajo. Okrog 100 jih je bilo ranjenih. Računajo, da je okrog 30% prebivalstva — 5000 otočanov — ostalo brez strehe. Na sosednjih otokih so bili ubiti trije ljudje, okrog 30 pa ranjenih.

Atenski observatorij je objavil, da so od večeraj od zore do devetih jutraj zabeležili 257 potresnih sunkov različne jakosti.

Eskaadra vojne mornarice je prekinila manevre in odplula na pomoč otočanom. Neki ameriški pilot, ki je letel nad otokom Santorinom, je izjavil, da je na njem porušeni okrog 90% poslopij. Neki grški pilot, ki je v letalom pripeljal hrano pomorščincem, je dejal, da sta dve vasi na severovzhodnem delu otoka popolnoma uničeni, medtem ko sta se jugovzhodna in severovzhodna obala znatno znižali.

Ker je nevarnost, da se bodo poškodovane hiše sesule, žive otočani na planem. Veliki valovi, ki so tudi danes preplavljali obalo otoka, so povzročili nadaljnjo gmotno škodo.

Rasna diskriminacija tudi v Jugozahodni Afriki

Haag, 10. jul. (AFP). Po hudi vročini je nastalo sinoči po vsem Nizozemskem silno neurje. Štiri ljudi je ubila strela. Neurje je napravilo veliko škodo. Divjalo je tudi nad vso Belgijo in nekaterimi kraji Nemčije. Dež, ki je lil kot iz skafa, je povzročil poplave v nekaterih krajih in je voda ponekod vdrila v kleti. Poškodovano je bilo tudi omrežje električne železnice, tako da so imeli vlaki na Nizozemskem precejšnje zamude.

V Belgiji je neurje posebno hudo divjalo v Anversu in Liègeu, kjer so bili nalivi s točo. Poškodovana so mnoga poslopja in ponekod je voda vdrila v kleti. V Liègeu je bilo razdejanih precej prodajal.

NA ROBU ZADNJE KONFERENCE BRITANSKE SKUPNOSTI

BANDANARAIKE JE VZDRŽAL zaporni ogenj iz zahodne novinarske zasede

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

London, julija. Razen Nehruja se je v Londonu še en udeleženec konference ministrskih predsednikov Britanske skupnosti sestel z novinarji. Bil je to predsednik cejlonske vlade Bandanaraike, mož neznan. Zdržati je moral zaporni ogenj vprašanj o najrazličnejših stvareh, ki so mu bila postavljena očitno z enim namenom: da bi

ugotovili, koliko njegova nevtralna politika vleče Cejlonu nekam proti Vzhodu.

V salonu londonskega hotela »Dorchester« je sedel sluhljat mož, sivih las, z naočniki, v sivi obleki in karizati strajci. Ta »enfant terrible« Britanske skupnosti, ki je kakor hitro je na volitvah porazil svojega prednika Kotelavalu — sklenil ukiniti britanska oporišča na Cejlonu, nacionalizirati velika podjetja, ki jih imajo na otoku v precejšnji meri v rokah tujci, in ki je proglasil nevtralnost otoka sredi blokovskih nasprotij, je bil v glavnem miren, večasih pa je tudi z odločnimi kretnjami, toda vedno naglo in zelo diplomatsko odgovarjal na kopico vprašanj.

Vprašali so ga na primer:

— Ali bo zdaj Velika Britanija, ko ste ji vzeli oporišča, imela kake olajšave glede njih uporabe?

— Ali bodo enake olajšave dobili tudi Rusi?

— Koliko trgujete z vzhodnimi deželami?

— Ali boste šli na Kitajsko?

— Ali ni vaš sklep o ustanovitvi lastne vojske v nasprotju z vašimi tezami o nevtralnosti?

— Slišaš smo, da vam ZSSR ponuja gospodarsko pomoč, jo boste sprejeli?

— Kaj bo z oporišči, če izbruhne vojna?

— Ali boste razlastili posestnike na Cejlonu?

— Kako je z diplomatskimi odnosi z Vzhodom?

— Ali boste mogli sami vzdrževati oporišča?

— Kaj mislite o Alžiru? In kaj o Cipru? itd.

— V bistvu je Bandanaraike rekel tole:

— Cejlon je z Veliko Britanijo prijateljsko obravnaval problem njenih bivših oporišč. Oporišča so zdaj njegova in bodo uporabljena v cejlonske namene. Obstoj tujih vojaških oporišč na Cejlonu bi bil v nasprotju s temeljnimi načeli njegove sedanje politike, da se ne veže z nobenim vojaškim blokom vesil. Velika Britanija uživa določene olajšave glede uporabe teh oporišč, toda tako, da to ne bo v nasprotju s cejlonsko politiko. ZSSR ni zahtevala takih olajšav in zato o tem ni kaj reči. Vendar, je rekel, je Cejlon kot član Britanske skupnosti bolj navezan na Veliko Britanijo in ima z njo boljše stike.

Bandanaraike je dejal, da bo njegova dežela vzdrževala oporišča po svojih finančnih možnostih. V primeru vojne — če že novinarji vztrajajo na tem vprašanju — bosta položaj in uporaba oporišč odvisna od stališča cejlonskega ljudstva do spopada.

Dejstvo, da hoče Cejlon ustanoviti svojo lastno vojsko, ni pravič nazvračil z njegovo nevtral-

nostjo nasproti blokom. Slehera suverena in svobodna država ima pravico do vojske. Britanska pomoč glede osebja za šolanje in dobav opreme bo dobrodošla.

Pomoč iz tujine je nujna sleherni nerazviti deželi. Nudi jo ZSSR, nudijo pa jo tudi ZDA. Cejlon jo bo vzel in želi jo sprejeti od raznih strani, če bo sad prijateljskih pobud.

Cejlon hoče razvijati trgovinske in diplomatske stike s čimveč deželami na svetu. Bandanaraike bo rad potoval na Kitajsko kakor tudi v sleherno drugo deželo. Šel pa bo tudi v Washington, ko bo novembra sodeloval na zasedanju Generalne skupščine OZN.

Alžir, je rekel, je nesrečna zadeva, ki utegne izzvati nove zapletitjave in še hujše posledice. Poglavitno je, čimprej ustavi sovražnosti. O ciprskem problemu sodi, da se Velika Britanija močno trudi, da bi ga uredila, toda ta problem je zapleten, ker je razen Grčije na njem zainteresirana tudi Turčija.

Bandanaraike je tudi poudaril, da je na konferenci Britanske skupnosti prišlo do izraza prepričanje, da se je svetovni položaj precej izboljšal in da so dane možnosti za nadaljnji mirni razvoj.

Koliko so vsi ti odgovori zadovoljili raziskovalce njegovih političnih misli, ki niso posebno skrivnostne, ne bi znal reči. Rečem pa lahko, da je bil salon hotela Dorchester ob tej priložnosti nedvomno zanimivo položaj spopada dveh svetov, enega obsednega od blokovskih idej in shem, in drugega, morda še ne dovolj izoblikovanega, ki pa obsega že dovolj elementov nečesa novega, nečesa, kar prihaja.

B. Lazič

Z VSEH STRANI SVETA

CIPER NOVO BRITANSKO »ČIŠČENJE«

Nikosia, 10. jul. (Reuters). Britanske čete so začele doslej največje »čiščenje« ciprskega teritorija. Operacije se raztezajo na 300 kvadratnih milj v srednjem delu tega otoka. Njih namen je ujeti ciprski uporniki, ki so se doslej Britancem vselej izmaknili.

ALŽIR ZASEDE IN SABOTAŽE

Alžir, 10. jul. (Reuters). Nekl francoski vojaški konvoj je večer popoldne zašel v zasedo pri Gerumu v bližini mesta Palestre. Ob prvih strojnih rafalih je bilo ubitih 7 francoskih vojakov in ranjenih 13. Bilu Orana pa so uporniki razstrelili vodovodne cevi, po katerih sta oskrbovana z vodo mesta in pristanišče Oran. Francozi so ubili približno 40 upornikov.

V Maroku pa se medtem nadaljuje pogajanja med francoskimi in marokskimi vojaškimi predstavniki o sknplnih strazah na maroško-alžirski meji.

SPANJA ŽRTVE DEMONSTRACIJ V TETUANU

Madrid, 10. jul. (Reuters). Med demonstrativno proslavo »Dneva mladosti« v Tetuanu so bili trije ljudi ubiti. Policija, ki je nastopila proti demonstrantom, je streljala na ljudi.

EGIPT PRVE PODMORNICE IN TORPEDOVKE

Kairo, 10. jul. (AFP). Listi poročajo, da bodo še ta mesec dobavili Egiptu več podmornic. Ze te dni bodo pripile v Aleksandrijo prve izmed njih in predsednik Gamal Abdel Nasser bo po svojem povratku iz Jugoslavije izobesil na njih egiptske zastave. Ni znano, katere dežele so Egiptu prodale te podmornice. Predsednik Nasser ho razvil egiptske zastave tudi na štirih novih torpedovkah, ki sta jih nedavno dobavili Egiptu. Sovjetska zveza in Velika Britanija.

Ameriška vojaška pomoč Pakistanu

Karachi, 10. jul. (Reuters). Pakistansko obrambno ministrstvo in ameriško veleposlaništvo v Karachiju sta danes uradno objavila, da je bila z nekim ameriškim tehničnim podjetjem sklenjena pogodba o popravilih pakistanskih vojaških naprav. Za ta popravila bodo izdali 30 milijonov dolarjev.

IZRAEL INCIDENT NA MEJI Z JORDANIJO

Tel Aviv, 10. jul. (AFP). Incident pri Ben Husubu, v katerem sta izgubila življenje dva Izraelca, imajo v Izraelskih političnih krogih za zelo resnega spričo sedanje napetosti med Izraelom in Jordanijo. Oba Izraelca sta bila ubita v avtomobilu na cesti, 5 km od Izraelsko-jordanske razmejne črte.

BURMA BOJI S KARENSKIMI UPORNIKI

Rangun, 10. jul. (AFP). V večeršnjem spopadu s 300 karenskimi uporniki, ki so napadli in zasedli mesto Kjaiseikui kakih 100 km jugovzhodno od Ranguna, je padel en častnik in 30 vojakov redne burmanske vojske. V začetku upora leta 1948 so karenski uporniki že zavzeli to mesto, toda redne burmanske čete so ga leta 1954 spet osvojele.

ZSSR OBISK KANADSKIH SOCIALISTOV

Moskva, 10. jul. (TAS). Na povabilo vsevezne komisije za kulturne stike s tujino je prišla v Moskvo skupina kanadskih socialistov, ki bodo ostali v SZ nekaj dni. Seznanili se bodo s sovjetskim gospodarstvom in kulturo.

ZDA VRAČANJE V VOJNI ZAPLENJENEGA IMETJA

Washington, 10. jul. (Reuters). Zakonodajni odbor ameriškega senata je potrdil načrt zakona, po katerem naj bi Nemcem in Japoncem vrnil vse njih prejšnje imetje, ki so ga Američani zaplenili v zadnji vojni. ZDA bi plačale tem ljudem skupno približno 500 milijonov dolarjev v denarju in blagu. Nekdanji lastniki tega premoženja naj bi prejeli tudi vse dobičke od časa, ko so premoženje zaplenili. Le malo pa je upanja, da bo ta načrt zakona sprejet na sedanjem zasedanju Kongresa.

STAVKA ZAJELA ŽE TRI ČETRT MILIJONA LJUDI

Pittsburg, 10. jul. (Reuters). Oblasti si prizadevajo, da bi sindikat in delodajalce pripravili k pogajanjem o novih delovnih pogodbah, da bi se tako končala stavka v jeklarnah, ki traja že 10 dni. Razen 650.000 kovinarjev stavka še 80.000 delavcev in namestencev v sorodnih industrijskih panogah in kakih 30.000 rudarjev.

FRANCIJA DEMONSTRACIJE PROTI POJADISTOM

Toulon, 10. jul. (Reuters). Sinoči je bilo deset ljudi laže poškodovanih, ko je policija razpila demonstrante, ki so protestirali proti pojadistnemu shodu v Toulonu. Ranjenih je bilo tudi nekaj policistov.

Področje potresa leži na južnem delu Egejskega morja med kikaladskimi otoki jugozahodno od Peloponeza in severno od Krete

Na začetku poti

VTISI IZ ROMUNIJE

Sosednja Romunija je zakorala v drugi petletni plan. Kakor v prvem je tudi v drugem poučarjen na industriji nafte, premoga in kovin. Osnovni problemi so: nove metode v črpanju nafte in izkoriščanje novih nahajališč, likvidacija zaostalosti v metalurgiji in premogovnikih, zboljšanje kakovosti izdelkov, nova tehnika, večja produktivnost dela in manjši proizvodni stroški.

Kot prejšnji je tudi drugi plan povezan s splošnim gospodarskim razvojem vzhodnoevropskih dežel, pri čemer je delo precizno razdeljeno. Romunija bo tako izdelovala traktorje K-435, ne bo pa proizvajala, recimo, strojev za spravljanje repe, ki jih potrebuje, a jih dobi iz Sovjetske zveze in Poljske.

Prvi plan so izpolnili. Nekatere industrijske panoge so znatno napredovale. Živiljenjski standard Romunov pa ni napredoval.

enaki meri. Razlogi: bilo je znatno nesorazmerje med akumulacijskim in potrošnimi skladi, ki ga skušajo zdaj ublažiti; vrsta investicij je bila odveč, kakor na primer prekop Donava—Črno morje; investicije so šle preveč v širino, kar so opazili že 1953; bila je občutna razlika med težko in lahko industrijo na škodo poslednje; kmetijstvo je bilo zapostavljeno; povečanja produktivnosti dela niso dosegli in zato niso znižali proizvodnih stroškov; za krepitev oboženih sil so izdali preveč.

Ti razpisi so vplivali, da prvi plan ni omogočil zboljšanja življenjskega standarda v zamišljenem obsegu. Zdjaj so uvideli, da je potrebna določena preusmeritev v gospodarskem razvoju in zato so v drugem planu posvetili večjo pozornost industriji potrošnega blaga.

Gospodarske možnosti in po-

trebe dežele ter tradicije gospodarskega razvoja v minulih letih so si še nadalje nasprotne, toda to nasprotje morda prvokrat ni tako izrazito.

Primer ključavnice

Lahko bi rekli, da velja to tudi za sistem planiranja in za težnjo, da bi razvili proizvajalne sile in zmogljivost podjetij. Planiranje je še vedno centralizirano, toda že so ukrenili marsikaj za povečanje prispevka in vloge podjetij. Prej so podjetjem ukazali, naj izdelujejo 600 vrst proizvodov, zdaj pa se je to število zmanjšalo na 400. Podjetja lahko neposredno sklepajo poslovne pogodbe in postala so bolj zainteresirana za boljše pravočasno proizvodnjo.

V planiranju imajo opravka s celo vertikalno lestvico »planerjev«, ki se začena pri partijskih smernicah in konča v podjetju

ko osnovni gospodarski enoti. Na podlagi partijskih smernic določijo vlada, komite za planiranje in ustrezna ministrstva smernice razvoja ter razpone za posamezne industrijske panoge in vsako podjetje posebej. Komite za planiranje je imel v prejšnjem obdobju glavno vlogo, zdaj pa so dali večjo prednost ministrstvom in podjetjem. Ministrstvo ne določa samo osnovnega proizvoda za vsako podjetje, marveč poveča tudi število stranskih proizvodov, da bi izkoristili vse zmogljivosti. Podjetje pa kalkulira vrednost in določilo količine tega blaga.

V tem smislu je poučen primer ključavnice. V prvem petletnem planu so nekemu podjetju naročili, naj izdeluje tudi ključavnice, niso mu pa označili velikosti, marveč samo skupno tonažo. Kaj se je zgodilo? Da bi izpolnilo obveznost, je izdelalo silno velike ključavnice, ki jih nihče ni mogel uporabljati. Obveznost je bila izpolnjena, toda učinek je bil enak ničel. Zdjaj pa je podjetje samo prevzelo obveznost, da bo izdelovalo ključavnice ustreznih veli-

kosti in je napovedalo število kosov, ki jih bodo izdelali.

Težnje po demokratizaciji

V razgovoru z več romunskimi novinarji in ekonomisti smo si ustvarili precej natančno predstavilo o naporih, da bi zmanjšali administrativni aparat in povečali pristojnosti nižjih organov.

Ta napor, so nam rekli, je čutili bolj ali manj na vsej črti. Začetni od 1. januarja 1955, so v vseh ministrstvih, ki nam jih naš romunski kolega iz nekega bukarškega uredništva še vedno ni mogel naštet, začeli zmanjševati aparat. To je bil samo začetek. Niso ostali pri njem in si prizadevajo, da bi zmanjšali statistične organe, ki kontrolirajo izpolnjevanje plana in da bi v podjetjih zboljšali razmerje med neproduktivnim in produktivnim osebjem. Znan je tudi odlok o reorganizaciji notranjega ministrstva.

Vzporedno z zmanjšanjem aparata oziroma debirokratizacijo je opaziti tudi težnjo po demokratizaciji ali, natanko rečeno,

povečanju pristojnosti nižjih organov in vključitvi čimveč ljudi v sistem upravljanja. Dosedanja praksa je namreč malo hasnila, ker je zavirala delo lokalnih organov in dušila njihovo pobudo.

Proti temu procesu demokratizacije pa se kaže odpor z dveh strani, iz bojzani nekaterih voditeljev, da se ne bi prenatrli v spremembah, po drugi strani pa iz bojzani posameznih svetov in komisij pred odgovornostjo, ker so bili doslej navajeni mehanično izpolnjevati napotke od zgoraj. Glasilo vlade »Romania libera« je začelo oster boj proti odporu na terenu, pri čemer uživa podporo posameznih naprednejših svetov, ki sami pospešujejo demokratizacijo in decentralizacijo.

Romunijo je torej zajelo novo pozitivno vrenje, ki se bolj ali manj kaže v vseh vzhodnoevropskih deželah in ki zbuja ponekod močnejši, drugod šibkejši odpor starih, preživelih pojmovanj, ki so se leta in leta kopičila spričo določene, skoraj že okostenele prakse.

D. Traillović

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

Gospodarske poslovne zveze skoro že v vseh okrajih Slovenije

Poslovne zveze so v Sloveniji cer na pohodu, škoda pa, da že dolgo pričakovani izpolnjeni zakon o združništvu se ni sprejel. Kot napovedujejo, bo zakon kmalu izšel in potem bodo poslovne zveze — gospodarske in nekatere kmetijske proizvajalne — ki so formalno že ustanovljene, začele delovati. Seveda s tem ni rečeno, da združne organizacije sedaj čakajo križem rok. Naprotno, polne roke imajo dela, da primerno pripravijo pot in nakažejo poslovnim zvezam smer konkretnega dela na vseh področjih našega kmetijstva.

Kot so bralci lahko že razvideli iz naših obširnih poročil o občnih zborih okrajnih združnih zvez, so v vseh okrajih Slovenije že ustanovili gospodarske poslovne zveze z izjemo pljuškega okraja, kjer bodo to opravili še ta teden. Tako so med prvimi ustanovili gospodarsko poslovno zvezo v Celju in kmetijsko proizvajalno zvezo v Zalcu. Gospodarski poslovni zvezi imata tudi Goriška in Tolminska, v Kranju so ustanovili gospodarsko poslovno zvezo za Gorenjsko, v Ljubljani za ljubljanski okraj in v Novem mestu za Dolenjsko. Za kmetijske proizvajalne poslovne zveze za sedaj ustanovljajo večino iniciativne odbore, v nekaterih okrajih enega za celoten okraj, v nekaterih pa po več iniciativnih odborov za določena področja. Kmetijske proizvajalne zveze bodo ustanovljali po postopoma, kot bodo to zahtevale naloge in problemi kmetijstva.

Na vseh občnih zborih okrajnih združnih zvez so združniki pozdravili ustanavljanje poslovnih zvez in ker si od njih mnogo obetajo, želijo, da bi čimprej začele z delom. M. R.

NAMESTO SONCA UMETNA ATMOSFERA

in možnosti, ki se obetajo naši sadni trgovini

Poskusno 11 m² »gas-konservo« v skladišču Slovenija-sadje v Ljubljani so pred dnevi znova odprli. V njej sta bila izpostavljena umetni atmosferi paradižnik in še posebej zelen paradižnik. V pilinski celici so pozreli paradižniki v treh dneh postali rdeči in sočni. Veliko pa so dali misliti tudi prej povsem zeleni paradižniki; v celici se je namreč v notranosti teh paradižnikov že sprožil proces intenzivnega zorenja, kar je kazala rahlo rdečata srčka, medtem ko je bila koža še povsem zelena. V dobrem dnevu ali dveh so postali ti prebrani paradižniki povsem zreli. Razumljivo, da je poskus med našimi izvozniki vzbudil dokajšnje zanimanje, saj so transportne in komercialne prednosti tako prebrujenega paradižnika izredne, kalo pa razmeroma nizke. Ta poskus namreč kaže na to, da je mogoče s postopkom CODIMA ali »gas-konserv« sistemom doseči tisto stopnjo zrelosti, ki je za transport sadja idealna.

Znanstvena ugotovitev, da je mogoče naravni proces zorenja sadja, zelenjave in cvetlice izredno pospešiti, če ga ob običajni temperaturi izpostavimo delovanju umetne atmosfere — zmesi raznih plinov, je prinesla veliko novih možnosti. Prejšnji način zares umetnega »zorenja« sadja z acetylenom, kar je dejansko nasilje nad naravo, je zamenjal nov način, ki ga danes izpopolnjenega z možnostjo defekcije in konserviranja imenujemo postopek CODIMA ali »gaskonserv« sistem. Poskusi, ki sedaj potekajo v Ljubljani pod strokovnim vodstvom tujih izvedencev in natančnim nadzorom posebne komisije pri Odboru za sadijarstvo Glavne zbirne zveze Slovenije pod vodstvom prof. Adamiča, temelje na tem postopku.

Njegove prednosti so v tem, da umetno zorenje, razkuževanje in konserviranje potekajo v isti neprodušni plinski celici (vendar je treba izvesti vsak postopek posebej) napolnjeni z določenimi zmesmi plinov, ki niso škodljivi sadju, ne človeku in ne vnetljivi. Plin, ki prihajajo za to v postev, lahko pridobivamo doma poceni in v velikih količinah. Umetno zoreno sadje obdrži vse svoje organske lastnosti — barvo, okus, vonj in prehransko vrednost; v nekaterih primerih pridobi

Sadje po umetnem zorenju

spešiti tudi za mesec dni (pri nekaterih sadežih več, pri drugih manj) ali podaljšati s konservacijo polzrelega sadja tudi do meseca dni. Rezijski stroški po tem postopku ne bodo, po grobi

primerjavi s tujimi, presegli 1 din za kilogram. Medtem ko stane na primer transport sadja v običajnem, z ledom hlajenim vagonu italijanskega izvoznika od Ligurske riviere v London okrog 30.000 Lit, znašajo isti stroški za vagon z umetno atmosfero le okrog 6000 Lit. V primerjavi z dezinfekcijo v brezačnem pritisku je razkuženje po CODIMA načinu sedemkrat cenejši. Desinfekcija je mogoče brez vakuumu z dovedom methyl-bromida v celico in nikakor ne škodi zdravstveni vrednosti sadja, kar je na morskih prasiških potrdil tudi naš Centralni higienski zavod. Ker je dovolj, če se delujočo plinsko celico, ki jo lahko zgradimo iz pločevine ali v cenejši izvedbi iz betona v poljubni velikosti, tudi gibljivo, na ladji, vagonu ali avtu, nadzoruje enkrat na 24 ur, je tisti, ki jo upravlja, lahko polno zaposlen.

Prednosti so očitne tudi, če pogledamo naše jugoslovanske možnosti. Vzemimo paradižnik. V Banatu, Makedoniji in na Koprskem naredi paradižnik plodove dvakrat na leto. Toda medtem ko dozore do lepe rdeče barve le prvi sadeži, prehitijo druge mraz še zelene. Z umetnim zorenjem druge breg bi lahko dosegli svetovni trg s svežimi paradižniki celo januarja. — Kaj pomeni na primer za Slovenijo desinfekcija sadja, kažejo možnosti pri izvozu jabolk in primorskih češenj. Slovenska jabolka so, z redkimi izjemami tudi najlepše sorte, okužena s kaparjem. Nemčija kot velik uvoznik jabolk pa je prepovedala uvoz okuženega sadja. Tako smo kljub lanski obilni letini jabolk ostali glede izvoza v Nemčijo na cedilu. Sadje, za katerega bi lahko dobili lepe devize, smo morali doma uporabiti na razne gospodarsko manj vredne načine. Podobno velja tudi za primorske češnje, kjer bi izvoz z razkužitvijo podaljšali tudi po 20. juniju.

Na pobudo naših strokovnjakov so pred nedavnim v Veroni prvič izvedli poskus umetnega zorenja slive. Poskus je uspel, po prvih podatkih traja umetno zorenje slive štiri dni in jo je možno postaviti na trg 20 dni pred običajno sezono, s čimer bi dosegli do 25% višjo prodajno ceno. Poskuse s slivo bodo izvedli tudi v Ljubljani in je že na poti iz Bosne skupaj s polzrelo papriko, ki jo bo komisija tudi izpostavila umetni atmosferi.

Razen tega imamo v Sloveniji in Jugoslaviji že nekaj večjih hladilnic, ki bi z uvedbo plinskih celic za umetno zorenje in razkužitev postale popolnejši in racionalnejši gospodarski organizem. Kalo, ki ga imajo hladilnice pri vskladitvenju zrelega sadja, je precejšen.

Za nas je pomembno, da so vsi materiali in instrumenti, potrebni za graditev plinskih celic za umetno zorenje, na razpolago na domačem trgu. Uvedba umetnega zorenja tudi v Jugoslaviji je torej, ako bodo poskusi uspešno zaključeni, vezana le na odkup licence in na vzgojo potrebnih strokovnjakov. B. F.

Ne suše ne poplav ne bo

ko bo zgrajen prekop Donava—Tisa—Dovana

Eno največjih del v našem kmetijstvu je gradnja vodnega sistema Donava—Tisa—Donava. Strokovna komisija zveznega izvršnega sveta, ki je pred kratkim zaključila proučevanje vodnega režima Donava—Tisa—Donava, je ugotovila da je kompleksen načrt obrambe pred vodo in namakanje pravilno izbrano. Z osvojenim enotnim sistemom za ureditev tega vodnega režima bodo po analizi komisije v Bački in Banatu povečali povprečen pridelek pšenice za okoli 20.000, koruze 50.000 sladkorne pese za 73.000 in sončnice za 1200 vagonov. Investitor te velike gradnje bo izvršni svet avtonomne pokrajine Vojvodine.

Med osnovne ukrepe za povečanje naše kmetijske proizvodnje na širši fronti v žitornem območju Vojvodine, vzhodne Slavonije, Posavine, Podravine z Baranjo, spada ureditev vodnega

režima in uvedba mehanizacije v kmetijstvu do take mere, ki ustreza našim pogojem. V tem območju so velike reke kot Donava, Tisa, Sava in Drava, tako da bi lahko z namakanjem povečali proizvodnjo za 70 in celo do 120% tega območja dobivamo okrog 65 do 75% vseh tržnih presežkov kmetijskih proizvodov. Ta je tudi kulturna in tehnična raven proizvodnje višja. Okoli 3,4 milijona ha površin letno trpi zaradi poplav blizu 14 milijard dinarjev škoda in škoda nastaja tudi zaradi suše.

To žitorno območje obsega samo 23,4% skupne kmetijske površine Jugoslavije, a ima 37,5% njivskih površin. To je eno najboljših zemljišč v Evropi, kjer pridelamo okrog 50% žit, 68% koruze, 85% sladkorne pese, 82% oljnice in 74% konoplje od skupne jugoslovanske proizvodnje.

DOVOLJ UMETNIH in premalo organskih gnojil

Za zboljšanje poljedelstva v goriškem okraju bi kazalo bolj gnojiti z organskimi gnojili ker primanjkuje humusa in fosforja

V goriškem okraju ima uporaba umetnih gnojil, posebno v nižinskih krajih, več desetletno tradicijo. Poleg skrbne obdelave se je predvsem temu zahvaliti, da so donosi nekaterih kultur (žit, koruze, krompirja itd.) nad jugoslovanskim povprečjem. Kako je razširjena uporaba umetnih gnojil, govori dejstvo, da so predlanskim prodali na Goriškem in Tolminskem skupaj 3 milijone 716 tisoč kilogramov, lani pa že 4 milijone 745 tisoč kilogramov gnojil. Uporaba umetnih gnojil na hektar površine znaša v goriškem okraju 103 kg, državno povprečje pa je le 29 kg. Od celotne količine odpadke na hektar 15 kg dušičnih, 80 kg fosfornih in 8 kg kalijevih gnojil.

Nekateri kmetovalci pa so pozabili, da umetna gnojila kljub številnim odličnim svojstvom ne morejo povsem in povsod nadomestiti organskih gnojil. Posledica premajhne uporabe slednjih je, da zemlji primanjkuje nekaterih sestavin, ki so neogibne za uspešno rast kmetijskih kultur. Nedavna kemična analiza 214 vzorcev raznih zemljišč je pokazala, da je na 71% teh zemljišč humusa manj kot 2,5%, kar je občutno premalo. Dovolj humusa ima le 15% zemljišč na Tolminskem, medtem ko so z njim najbolj siromašna zemljišča v Goriških Brdih in Vipavski dolini.

Morda še slabše je s fosforjem, ki ga zemljišča na splošno vsebujejo zelo majhne količine. Ponekod ima zemlja tudi premalo kalija, kar velja zlasti za Tolminsko. Iz navedenega sledi, da je

Nova kmetijska zadruga v Banjščicah

V Banjščicah na travsko-banjski planoti so se dni ustanovili splošno kmetijsko zadrugo, ki naj bi povezovala kmetovalce in usmerjala njihovo prizadevanja za boljše gospodarjenje. V teh goratih krajih je gospodarstvo zelo zaostalo in razdrobljeno in bo zato imela zadruga obilo nalog zlasti v pospejevanju živinoreje, ki je tod osrednja kmetijska panoga. S tem se je številni splošni kmetijski zadrug v novo-goriški občini povečalo na deset. M. D.

treba povsod povečati uporabo organskih gnojil, ki jih mimogrede omenjeno, v goriškem okraju spričo naglega razvoja živinoreje ne primanjkuje. Potrebni pa so tudi ukrepi za zagotovitev zadostnih količin fosforja in kalija. Vse to je združeno z majhnimi gnotnimi izdatki, koristi, ki jih bo imelo kmetijstvo spričo organske obogatitve zemlje pa so neodvorne. Da se zemlja ne bo tako hitro izčrpavala, je treba tudi skrbeti za pravilno kolobarjenje. M. D.

Kako kaže letna

Ker je bilo junija dolgo časa slabo vreme, ozimna le počasi zori. Tudi košnja je težavna. Pridelki so sicer dobri, le njihova kakovost pogosto ne ustreza. V Sloveniji je obdelana vsa orna zemlja. Vsi posevki so normalno vskali. Krompir cvete povsod. Pšenica je odcvetela tudi v višjih delih Slovenije. Ječmen in oves že zorita, medtem ko gre oves v klasje. Kar zadeva koruzo, je visoka 20 do 30 cm in torej tudi njena rast zaostaja.

Razen deževnega vremena in razmeroma nizke temperature junija meseca je treba omeniti tudi to, ki je prizadejala škodo osrednjim v Radečah in Ajdovščini. Tudi okopavanje koruze in krompirja se je zaradi neugodnega vremena zakasnilo. Deževje je razen tega povzročilo gnitje češenj in širjenje peronospre, češ belam pa je slabo vreme pokvarilo pašo. Pšenica je ob nevihtah v več krajih polegla, v Pomurju pa na splošno prav dobro uspeva. Spričo pogostih neviht je bilo oteženo tudi zatiranje kolobaradske hrošča, medtem ko se na ječmenu širita rja in prašina snet.

Ječmen so začeli že povsod žeti in na splošno dobro kaže. Pšenico že zanjejo na Goriškem in v ostalih ravninskih delih Slovenije. Razen tega so na Dravskem polju začeli kopati rani krompir. Kmetijski inštitut Slovenije

Na državnem posestvu Javornik pričakujejo obilen pridelek vseh kultur

Na levi polji nad Ravnam se je v nekoliko nedvomno daleč naokrog največji graščini že več kot pred dvema stoletjema zadržala vrsta grofovskih rodov. Tudi novim Ravnam dajejo arkaide in stebrišča gradu Javornik prijeten videz. Sedaj je v njem središče državnega posestva, ki ima nad 100 ha obdelovalne zemlje. Za poldrug meter debelimi stenami živijo in delajo delavci in uslužbeni državnega posestva. Vendar večina teh prostorov služi le še za skrajno silo, ker jih je zob časa že hudo razjedel, in klifejo po nujni obnovi.

Nad dvorcem nastavlja stotine sadnega drevja toliko plodov, da se obeta ena najlepših sadnih letin. Kakor da hoče stare in mlade v sadonosniku povrtni obilen trud zadnjih let, pravo gnojenje, diščenje in škropljenje, temnozeleno polja pšenice s stasitim latjem poljeje v širokih valovih. Vsi prideiki dobro kažejo — vsak posevek in nasad daje priznanje skrbnemu vodstvu državnega posestva in pridnim ljudem na njem.

Z delovcem Jakobom Kavčičem, abs. kmet. šole, Ivanom Serbinskom, vrtnarjem in s knjigovodkinjama smo se malo pomenili o tem prehranbenem središču močnega industrijskega mesta.

»Res, vse kulture kažejo za svojo vegetacijsko dobo prav zadovoljivo. Sadovnjaki in travniki so bili v zadnjih letih kar prepolni z umetnimi kratkotrajnimi in dolgotrajnimi gnojili in pričakujemo lep pridelek. Tudi sena smo nakosili, kakor že dolgo ne. Okrog 3000 kg na ha. Čeprav nam je vreme hudo nagajalo, imamo že nad 95% travnikov pokošenih in krmo pod streho.«

POLJEDELSKO PROIZVODNJO PREUSMERJAJO V PRID ZIVINOREJE

Ze letos so se precej vrgli na okovavine in krmne rastline. V bodoče bodo odmerili tem pridelkom še več zemlje. Kaže tudi, da bodo imele letno Ravne dovolj krompirja, saj ga imajo posajene na Javorniku kar 12 ha. Ze zdaj ga je dovolj za potrebe trga po 35 din, z njim zalagajo tudi Zgornjo Meziško dolino rudarskih revirjev.

Vrtnarstvo je poleg živinoreje oziroma mliкарstva najbolj pridobitna panoga tega gospodarstva. S sadikami so zalagali ne le Meziško dolino, temveč tudi mislinjski in dravogradijski kot. Komaj lani so uredili velik vrt in 20 toplih greb. V sredi vrta imajo sončni ogrevalni vode za zalivanje najbolj občutljivih posevkov in nasadov. V kratkem bodo mogli dati na trg prve paradižnike, scasoma tudi papriko. Gojijo tudi melancane. Zanimivo so pa besede tovariša Serbinskega: »Z veseljem poskušamo gojiti vsakovrstno zelenjavo, kljub temu, da nam še marsičesa manjka. Čudno pa je, da se ravenske gospodinje tako malo okorišcajo s tem, kar jim že lahko nudimo. Tako očividno ne poznajo uporabo rabarbare, nadzemeljске kolebralice, cvetače, melancan idr. Lani so zrigolali za vrt še okrog 35 a tam, kjer je bilo prej tekalnice za svinje. Na njivo so posajali oziroma posadili pol ha endivije, da je bo dovolj za jesenske in zimske dni. Seveda bi radi uredili sodobne

negu tovariša Emeršiča ali njegovih sodelavcev-strokovnjakov tako koristen nasvet, kot pomoč. Slisliše se pa tudi govorice, da je posestvo kljub vsemu v pasivi, a dejstva so taka: lani so imeli na Javorniku nad 12 milijonov dinarjev dohodkov, dobička pa 497.219 din, ki so ga zopet vložili za napredek posestva.

Na državno posestvo Javornik gledajo nekateri ravenski krogi marsikaj neupravičeno postrani in dajejo tudi male napake pod drobnogled. Seveda se pri taki razkosanosti še zgodi kaj, kar ni v prid in v ugled posestvu, a take napake so čedalje bolj redke in neznamne. Sicer je pa morda k temu večših doprinesla svoje tudi ostra, a dobronamerna kritika.

Pa še o nepoštenem odnosu do lastnine državnega posestva Javornik. Marsikatera gospodinja je kar brez sramu nabirala po njihovi posestvu, radeč in motovilec, katerega je bilo treba posejati in prav tako skrbno obdelati. Pred kratkim so poljski tatovi prišli celo nad nasajene sadike zelja itd. Ker so kraje tudi po drugih poljih, bi bilo prav, ko bi te strice in tete, ki hočejo živeti na račun drugih, otrejše prišli. M. H.

O ovcah na Otoku

Farmer Duck nas je štiri novinarje iz Jugoslavije sprejel nadvse prijazno. Preden smo si ogledali njegovo posestvo, ki leži kakih dvajset kilometrov od univerzitetnega mesta Chamberidge, nam je gospa Duckova pripravila čaj in prazenec. Skoraj pričrčala nas je, da je močan čaj z mlekom najboljša pijača. Skoraj pravim zato, ker nam pijača le ni šla rada po grlu. Pokramljali smo in si ogledali prijeten dom. V kamini, ki je neizogibna pritiklina britanskega stanovanja, je dogoreval premog. Britanci pravijo: »Tudi kadar sem sam doma, sva dva, če v kamini živi ogenj.« Pa imajo prav. Kamin s svojimi plameni ustvarja prijetno domačnost in nekam prisrčno toploto.

LETO IN DAN NA PROSTEM

Zunaj je bilo hladno in hiteli smo preko polj do prostora, kjer farmer Duck redi ovce. Najprej smo si ogledali »hlev« in začeli zbirati podatke o posebnostih živinoreje na otoku. Marsikaj tega, kar smo videli, bi lahko naš kmet koristno uporabil. Bojim pa se, da je še preveč starokopiten, da bi se lotil takih čudnih in za nas resda še nenavadnih vzrejnih metod. Hlev za ovce je precej velik četverkotnik, ograjen s slamnatimi povezi. Čez to ograjo so položeni povezani snopi in to je streha, pod katero se stisnejo ovce ob neurjih. Ves prostor je na de-

belo nastlan s slamo. To je vse, in to predstavlja hlev, ki je seveda neverjetno poceni, pravzaprav zaštonj. Leto in dan preživijo osem sto ovac, toliko jih je na farmi, na prostem. Tako so navajene na mraz, da bi se v zatohlih hlevih ne počutile dobro, celo škodilo bi jim, trdi farmer.

Ta hlev je prav lahko preseliti, saj snopje in tisti nekaj kolov ter žice zlahka naložiš na malo večji voz. (Glej sliko!)

Za osem sto ovac je treba precej pašnikov, smo menili. Farmer pa nam je povedal številka, ki ji še danes težko verjamem, čeprav nam je vse utemeljil in nazorno pokazal. Nekaj več kot dvajset akrov, je dejal, potrebujem za preživljanje svojih ovac. Vzeli smo svinčnik in naračunali nekaj več kot osem hektarov pašnikov. Kako je to mogoče?

ZELENA ŠAHOVNICA

Ogledali smo si te pašnike, če to stvar sploh lahko imenujemo tako. Niti pregonski pašniki, ki jih pri nas vsaj po imenu poznamo, niso dober izraz. Tu je kaj drugačen sistem prehranjevanja ovac. Polja in pašniki so ograjeni podobno kakor šahovnica in nekaj sto metrov velike kvadrate. V ograjenih poljih sadi farmer brščasti krmski ohrovt, v sosednem ograjenem polju pa repo. Tudi travniki so ograjeni — in farmer prepušča ovce iz polja v

polje. Pozimi, ko pašniki zamro, žive ovce v kvadratih, kjer raste ohrovt in repa. Ohrovt redkokdaj zmrzne in ovce ga pridno obirajo, repi pa farmer že jeseni odreže cimo in ovce kopoljejo do repe pod zapadlim snegom ter jo obrizejo do samega korena. S tem, da ovce grebejo po snegu, se ogrevajo, da ne govorim o tem, da imajo zaradi vzreje na prostem v zimskem času zelo dolgo volno. Res da je ta malo bolj re-sasta, toda zato je količina veliko

večja. Pri jesenski striži pa dobi farmer sicer manjše, toda kakovostne poveže volne. Le sem in tja mora farmer pozimi dovajati na polje tudi dodatno krmo.

Ovce prinesejo farmerju večje dohodke kot reja goveda. Zakaj tako, o tem drugič. Farmer poleg volne prodaja precej ovčjega mesa, ki ga imajo Angleži prav radi. Včasih taki pečenki dodajo malo sladkorja, pač različni okusi. Veliko korist pa mu prinaša tudi slama, ki jo razgrne v prostem hlevu. Ko je ovce temeljito nagnejo, jo kot najboljšo gnojilo razvozajo po njivah in travnikih, zato betonske gnojnice jamne ne pozna. M. S.

Takle je »slamnat hlev« na prostem, v katerem prežive ovce leta dan.

GRADBENA DEJAVNOST V MARIBORSKEM OKRAJU

Krediti so tu, treba bo pohiteti

Nejasnosti glede razpoložljivih sredstev za stanovanjsko graditev in investicijska dela, ki so v prvem polletju močno ovirale delo gradbenih podjetij in investitorjev mariborskega okraja, so zdaj odstranjene. Čeprav so neopodredne investicije v primerjavi z lanskim letom močno zmanjšane, čakajo ljudske odbore in podjetja velike naloge pri pravilnem in pravočasnem izkoriščanju razpoložljivih finančnih sredstev za gradnjo stanovanj, pa tudi za investicijsko graditev.

Med večja investicijska dela sodi izgradnja gozdnih avtomobilskih cest na področju Pohorja in v gornje Meziške doline. Za ta dela je predvideno v okrajnem proračunu 145 milijonov dinarjev, dolžina cest, ki naj bi bile letos dograjene, oziroma naj bi se na njih začela izvajati dela, pa znaša 29 kilometrov. Razen gozdnih cest je predvidena dograditev in adaptacije večjega števila drugih gozdarskih objektov, zlasti logarnic. Na teh objektih so nedavno šele začeli intenzivno delati. Zato bodo morali pohiteti, kajti ceste in objekti, ki jih gra-

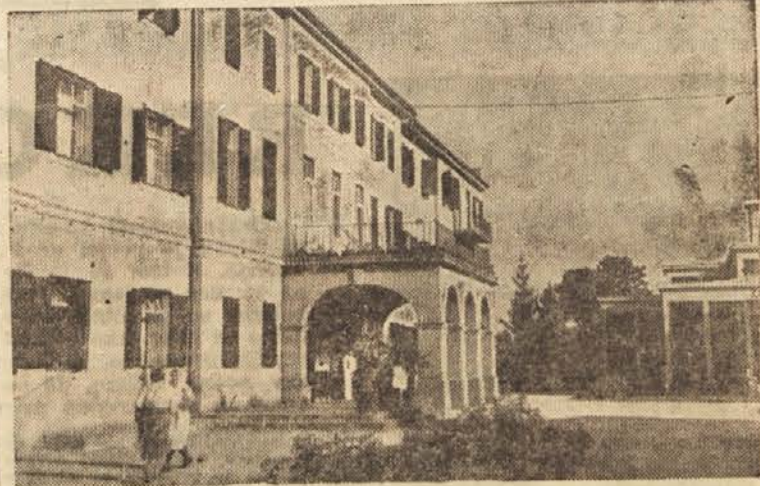
dijo, so na področjih, ki so močnejše podvržena vremenskim neprivikam. Zamujenega časa tako ne bo mogoče nadoknaditi, ob neugodnem jesenskem in zimskem vremenu, pa bi se zamuda še povečala, če ne bi zdaj dosledno izkoristili vseh razpoložljivih sredstev in možnosti.

Podobna ugotovitev velja tudi za stanovanjsko graditev, zlasti za tiste nove stavbe, ki jih šele nameravajo graditi. Za stanovanja je predvidenih preko 800 milijonov dinarjev. Pretežni del sredstev bo sicer uporabljen za dograditev že obstoječih poslopij, popravila in preureditve. Občinski ljudski odbor center je začel z načrtnim popraviljem starih in poškodovanih poslopij v središču mesta. Podobna popravila poslopij izvajajo tudi po občinah, zlasti tam, kjer skladi za stanovanja niso tako veliki, da bi lahko začeli nova dela. Nekatero občino, kot n. pr. v Dravogradu, bodo pretežni del sredstev dodelile graditeljem zasebnih stanovanjskih hiš v obliki posojil. Občinski ljudski odbori so letos posvetili posebno pozornost dograditvi stanovanj za prosvetne delavce. Tako pravkar končujejo

stanovanjski blok v občini Ruše za prosvetne delavce šole v Lovrencu, dograditev stanovanjskih blokov pa je v načrtu po ostalih krajih, v Rušah, Ribnici na Pohorju, Crni in Mariboru. Med večjimi gradnjami, ki obetajo preko tri sto stanovanj, je treba omeniti dokončanje poslopij MTT na Pobrežju, stanovanjsko kolonijo železarne v Ravnah in gradnjo stanovanj v Mariboru. Medtem ko je upanje, da bodo stavbe, ki so že v izgradnji, v tej sezoni dokončane, pa bo brzkone spet nastal zastoj pri gradnji poslopij, za katere so bili šele pred kratkim izdelani načrti, ali so šele v pripravi. Okrajni družbeni plan sicer predvideva zaradi skrčenja investicijske dejavnosti in zastoja v prvem polletju zmanjšanje za 20 odstotkov, vendar bo treba pohiteti s smotno organizacijo in izvajanjem gradbenih del, da ta odstotek ne bo večji in v škodo stanovanjski graditvi v naslednjem letu. Glede na to, da razpolagajo gradbena podjetja z zadostnim številom delavcev in da so odpadla mnoga investicijska dela, bi bilo pričakovati, da bodo predvidena dela pravočasno zaključena. Vendar pa je preusmeritev na manjša gradbena dela povzročila v gradbenih podjetjih organizacijske težave in narekovala spremembe, ki se jim podjetja šele prilagajajo. To pa so razlogi, ki ne dovoljujejo, da bi naloge v gradbeništvu prepustili samo podjetjem. Letos bo bolj kot prejšnja leta potrebno sodelovanje občinskih odborov, njihova pomoč in nadzor nad izvajanjem gradbenih del. Ta zahteva ni postavljena samo zaradi skoposti odmerjenega časa, pač pa še posebej zaradi ekonomičnega in pravičnega izkoriščanja razpoložljivih denarnih skladov. -d.

Lepa spominska svečanost v Velikem Podlogu

To nedeljo so v Velikem Podlogu v občini Videm-Krško odkrili dvojne spominske plošče. Na Zadružnem domu so odkrili spominsko ploščo, na kateri je vklebanih 16 imen padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja iz Podloga in šestih okoliških vasi. Drugo spominsko ploščo pa so to nedeljo odkrili na rojstni hiši narodnega heroja Milke Kerinove, ki je kot komandant bataljona junsko padla leta 1944 v boju za Ljubno v Savinjski dolini. Nedeljske svečanosti se je v velikem številu udeležilo prebivalstvo iz krško-videmske občine, posebno še iz Podloga in sosednjih vasi. Ob odkritju spominskih plošč sta o naši veličastni domovinski vojni in njenih pridobitvah govorila ljudski poslanec Lojze Colarič in predsednik občine Stane Nunič. (2)

Slatina Radenci

Za turizem v Pomurju

Središče turizma v Pomurju je zdravilišče Slatina Radenci. Le-to je dobro znano skoraj po vsej naši državi, saj prihajajo gosti tudi iz drugih republik. Število gostov je po vojni hitro naraščalo. Bivanje bolnikov in turistov v zdravilišču bi lahko še povečali, če bi uvedli zimsko sezono. Tega ne bo težko uresničiti, če bodo speljali plinovod od nahajališča zemeljskega plina v Prekmurju, da bi zdravilišče dobilo ceno kurivo. Delo na izboljšanje v zdravilišču se je začelo že po združitvi s slatinjskim podjetjem. Vtem ko je zdravilišče bilo v finančnih težavah, je slatinjsko podjetje ustvarjalo lepe dohodke. Ker je združeno podjetje letos kategorizirano za gostinsko, mu bo ostalo precej sredstev za investicije.

obisk okolice pa je društvo poskrbelo z markiranjem poti na Kapelski vrh, Murščak in Janžev vrh. Tudi v Gornji Radgoni urejajo prostor pred železniško postajo, letno kopališče na Muri in drugo. In še nekatera turistično-olepševalna društva v Pomurju skrbijo za večjo privlačnost svojega kraja.

Turizem v Pomurju pa ovira neustrezen promet. Vožnja z vlakom prek Ormoža je zelo počasna, zato tudi mnogi gosti zdravilišča prihajajo z avtobusom iz Maribora. To pa povzroča ob lepem vremenu gnečo na avtobusih. Prometne zveze bi najraje izboljšali z uvedbo motornega vlaka na progi Maribor-Murska Sobota, za kar se Pomurci najbolj zavzemajo. P. J.

Koristni tečaji na Jesenicah

Ko so na Jesenicah zaključili ciklus predavanj, seminarjev in tečajev, ki so jih priredili Ljudska univerza, Društvo inženirjev in tehnikov ter Klub mladih proizvajalcev, so pripravili nove seminare, ki jih je organiziral Občinski sindikatski svet. Občinski komite ZK in tovarniška sindikatska organizacija. Vsi seminarji so bili dobro obiskani; na njih so predavali ugledni predstavniki političnih in kulturnih organizacij. Udeleženci so bili predavateljem hvalečni, da so jim v tako poljudni obliki ponudili vsaj koristne snovi, ki jo bodo prenesli delovnim ljudem v delavskih centrih in na vasi. Na seminarjih so predelali snov o naši gospodarski politiki, združništvu, notranji in zunanji politiki in še o drugih problemih, ki zanimajo naše delovne ljudi.

Trenutno je na Jesenicah seminar, namenjen mojstrom in delovodjem železarne.

Ob 100-letnici Ignaca Merharia načelnika gasilskega društva v Dolenji vasi

V nedeljo so v Prigorici in Dolenji vasi v Robinjski dolini svečano proslavili 100-letnico rojstva borca za slovensko gasilstvo Ignaca Merharia. Ob tej pomembni slovensosti so se zbrali zastopniki Republiške gasilske zveze in ostalih oblastnih organov. V času Ignaca Merharia so začeli ustanovljati prostovoljna gasilska društva in čete. V oddelku je bilo točno določeno, da mora biti poveljevanje v nemščini. Prvi, ki je prelozil ta ukrep je bil Merhar, ki je kot 22-letni fant leta 1879 ustanovil v Dolenji vasi gasilsko društvo, v katerem je uvedel slovensko poveljevanje. V slovenskem jeziku je sestavil prvi slovenski vadnik za gasilce in več priročnikov. 1880. leta je za veliki gasilski svečanosti v Ljubljani članom svojega društva poveljeval v slovenskem jeziku. Merhar je bil nemoreno gasilec, načelnik domačega društva je bil kar 64

let. Za uspešno delo na področju gasilstva je bil odlikovan z raznimi gasilskimi odlikovanji, ki so sedaj v gasilskem domu v Dolenji vasi. Ceravno je bil velik rodoljub in napredni mislec, ni dočkal osvoboditve. V 87. letu starosti je umrl leta 1944. Da bi se slovensko gasilstvo oddolžilo njegovemu spominu, je Okrajna gasilska zveza Koročnje v ta namen organizirala to proslavo. Tudi svečana četa okrajne gasilske zveze je bila v Dolenji vasi. V hiši, kjer je bil Merhar rojen, so pa odkrili spominsko ploščo. -v-

Od NANOSA do JADRANA

Prihod prvih mladinskih brigad

V nedeljo popoldne je bila v Premu majhna slovensost ob prihodu prvih mladinskih delovnih brigad, ki bodo gradile Brkinsko cesto na odseku Prem-Celije. V Premu se je zbralo okrog 200 brigadirjev, članov ljubljanske, mariborske in celjske mladinske delovne brigade ter ilirskobistriške mladinske čete. Brigadirje je najprej pozdravil predsednik CK LMS Franček Mirtič, ki je poudaril, da predstavlja ta akcija nadaljevanje tradicije prejšnje generacije, ki je opravila ogromno delo v prvem razdobju socialistične graditve naše domovine. V imenu okrajnega komiteja ZKS

Koper je pozdravil mladince in mladinke dr. Svetozar Polič, ki je dejal, da bo cesta odprla nove perspektive razvoju gospodarstva v Brkinah. Priskevek mladine je še toliko bolj dragocen, ker ceste brez njene pomoči letos še ne bi mogli začeti graditi.

V imenu brigadirjev se je zahvalil za lep sprejem komandant gradbišča Zdravko Troha. Priprčan sem - je dejal - da bo mladina storila vse, kar je v njeni moči in da ne bo razočarala pričakovanj.

Mladinske delovne brigade se bodo mudile v Brkinah mesec dni, nato pa jih bosta zamenjali II. ljubljanska in II. mariborska mladinska delovna brigada. Odsek Brkinske ceste Prem-Celije, v dolžini 4 kilometra, bodo mladinske brigade gradile do konca avgusta. Pobudo za to akcijo je dala mladinska organizacija koprškega okraja, da bi pomagala gospodarskemu razvoju brkinskega dela. Zaradi pomanjkanja dovoznih poti imajo na tem področju mnogo težav, zlasti jeseni, ko izvažajo velike količine kvalitetnega sadja. L. O.

Prisrčna slovensost v partizanski vasi Veliko Polje

V hribovski partizanski vasi Veliko Polje med Sežano in Vipavsko dolino je bila v nedeljo prisrčna slovensost, ki se je udeležilo okrog 1000 prebivalcev iz vasi in iz bližnjih krajev. Na hiši Škapinove družine, ki je izgubila med NOB dva sinova, dve hčeri in moža, hčerka Milena pa je narodni heroj, so odkrili spominsko ploščo 21 padlim partizanom iz te vasi.

Spominsko ploščo je odkril domačin Ivan Nabrgoj, nato pa sta govorila predsednik okrajnega odbora Zveze borcev v Koprju Anton Ukmar in predsednik sežanske občine Alfonz Grmek. V svojih nagovorih sta orisala slavni boj primorskega ljudstva za svobodo, zlasti pa žrtev vasice Veliko polje, ki šteje komaj 24 hiš. Po govoru je godba iz Prvačine zaigrala žalostinko, prebivalstvo pa je počastilo spomin padlih z enominutnim molkom.

Po svečanosti so odkrili nov vaški vodovod, ki so ga zgradili domačini s prostovoljnim delom in s finančno pomočjo občinskega ljudskega odbora.

KRATKE IZ DRAVSKE DOLINE

● Kmetijske zadruge v Dravski dolini bodo v kratkem začele odkupovati gozdne sadeže, borovnice in

maline. Sodijo, da bodo letos maline rekordno obrodile, kot še nobeno leto po vojni. Zaradi dolgotrajnega dežja bodo obrabljene sicer nekoliko zakasnilo, ker v višjih legah šele cvetijo. Trgovine kmetijskih združev že sklepajo pogodbe in pripravljajo vse potrebno za odkup, ki se bo menda začel čez dva tedna.

Na umetnem Dravskem jezeru

● Te dni proučujejo gozdarski in gradbeni inženirji projekt za novo avtomobilsko cesto, ki naj bi povežala Lehen in Ribnico na Pohorju z lovrenško dolino. Cesta, o kateri je govorja že dobrih petdeset let, bi bila izrednega pomena za gozdarstvo in kmetijstvo na tem delu Pohorja. Če bodo čez leta zgradili velik akumulacijski bazen v Ljubnu za potrebe dravskih hidrocentrov, bo ta cesta pomembna za Ribnico in Josipdol edino in najkrajšo prometno zvezo z Mariborom. Del nove ceste z lovrenške strani in pred leti dogradili v režiji bivšega občinskega ljudskega odbora Lovrenc. Gradnja nove ceste naj bi bila financirana iz investicijskega sklada za gradnjo gozdnih kamionskih cest, del sredstev pa bodo prispevali tudi v Lovrencu in Ribnici. Tako je kmetijska zadruga Lovrenc za letošnjo začetna dela pri gradnji ceste iz svojega dobička namenila prispevek v višini 4 milijone dinarjev.

● V mnogih krajih Dravske doline nadaljujejo letos za gradnjo stanovanjskih hiš. Zaključna dela na mnogih poslopijih bodo dala nekaterim krajem povsem drug videz. Zlasti občutne so spremembe v gornjem delu Dravske doline. Tako je v poslednjih letih nastalo v Brezovem preko 30 stanovanjskih hiš zasebnih graditeljev, s čimer se je število stanovanj te vasice za dvakrat povečalo. Povsem novo naselje je nastalo na Vižini nad HC Vuhred, prav tako pa se je v celoti spremenilo središče Vuhreda, kjer so v dokončni izgradnji še štirje zasebnih hiše in blokov HC Vuzenica je poslednja leta zlasti napredovala v Vuzenici, kjer so se stanovanjske površine tega kraja za več kot trikrat povečale. Po približnih cenah bo v Dravski dolini na novo pridobljenih preko 60 družinskih stanovanj, kar gre na račun dograditve hiše zasebnih graditeljev in gradnje stanovanj iz občinskih skladov. Precej pa je začeli gradbenih del pri zidanju hiš, ki bodo dokončane v naslednjem letu.

● Velike količine koeck, ki leže na postaji v Podvelci, še nadalje opozarjajo na težave v jospidski granitni industriji. Produkcija koeck in robnikov je zaradi zmanjšanja komunalnih del v mestih zašla v težave. Podjetje mora zaradi izkoriščanja strojnih naprav in zaposlitve delavcev to blago kljub temu proizvajati, čeprav je popravilnevanje malenkostno. Zda računajo, da bodo lahko del zalog prodali v Italijo, zavzemajo pa se tudi še za izvoz v sosednje države.

● Minuli ponedeljek se je pred železniško postajo v Rušah pripetila prometna nesreča. Jurtrajni vlak, ki je prihajal s Koroške, je iztiril na kretnicah z lokomotivo in štirimi vagoni. Zaradi zmanjšane hitrosti vlaka pri uvozu na postajo človeških žrtev ni bilo. Progo so čez dan spet usposobili za reden promet. -vd-

Iz Kočevja

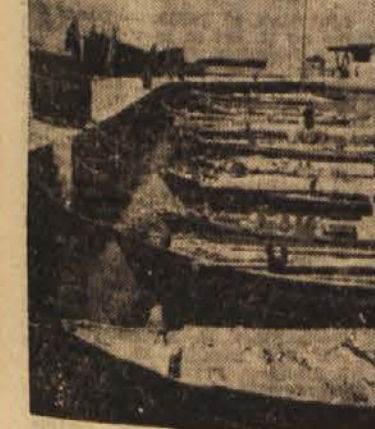
Turistično društvo v Kočevju je nedavno izdalo brošuro »Vodje po Kočevski, ki je razdeljen na več poglavij, zemljepisno, gospodarsko in zgodovinsko. Vodje ima tudi poglavje o kulturnem prispevku.

SPLOVITEV PRVE, DOMA IZDELANE POTNIŠKE LADJICE

V piranski ladjedelnici so v nedeljo splovili prvo potniško ladjico, zgrajeno v slovenski ladjedelnici. Svečanosti so se udeležili številni predstavniki političnih in drugih organizacij ter mati primorskega narodnega heroja Pinka Tomažiča, ki je tudi ladjici botrovala. Nova ladjica bo nosila ime Pinka Tomažiča.

Udeležence slovensosti je najprej pozdravil predsednik upravne odbora Piranske ladjedelnice Edo Uhelj, ki je materi pokojnega Pinka Tomažiča izročil šopek nageljnov, nato pa je čestitil delovnemu kolektivu podpredsednik koprške občine Leopold Caharija.

Ladjica Pinko Tomažič bo že prihodnja nedeljo začela prevajati potnike med Kopro in Ankaranom. Na krovu ima 54 sedežev za potnike, v salonu pa 12. Razen tega ima tudi lično urejen bife.

Ribiško pristanišče v Kopr

Vsa dela na ladji so izdelali delavci sami, le os za vijak so naročili v ladjedelnici »3. maj« na Reki. Dogodek predstavlja nov uspeh delovnega kolektiva Piranske ladjedelnice, ki je začel že s 70 % gradnjo železnih ladijskih konstrukcij. Po združitvi s pomorskim podjetjem Splošna plojba Koper pa bodo začeli samostojno graditi železne pomorske plojve objekte od 2000 do 2500 ton nosilnosti.

Rekorden ulov v koprskem zalivu

Zaradi rekordnega ulova v noči od sobote na nedeljo so imeli v nedeljo v tovarni Arrigoni v Izoli reden delovni dan. Tovarna je prejela od izolskih in piranskih ribičev v solenje in nadaljnjo predelavo 4 tone sardinijev, 14 ton sardel in 2 toni palamid.

ZAPISKI Z NEDELJSKEGA IZLETA

V Starem Činžatu

Sredi temnih gozdov nad falsko pečino stoji od sveta pozabljeno naselje Činžat. Nič kaj velikega se tu ne zgodi, da bi kdaj prodril v svet glas o njegovih prebivalcih. Mnogo jih ni, saj bi skoraj vse kmetije lahko preštel na prste ene roke. Prav nobene ustanove ni v naselju, ki bi dajala kraju pravico do naslova vasi. Toda za takšno čast se tudi nikoli niso ljudje na Činžatu potegovali. Niso vajeni, da bi kdorkoli kaj govoril ali pisal o njih. Lepo na samem obdelujejo polje in po malem sekajo les, žive nekako tako, kot osamljen pastir na planinskih višavi, ki si poje o tem, da mu je malo mar za ljudske muhe.

Staro slatinjsko ime vasice ne spominja na Rimljane, čeprav so se nemara tod mudili. Pred stoletji so namreč tu cerkveni gospodje iz radoljske kotline in s falskega gradu pobirali od kmetov svoj vsakoletni census. Kmetje, ki so bili po večini koroški priseljenci, so temu davku pravili »činž«. Pa je tako iz kraja, kjer so morali dajati davek, nastal Činžat. To se kmetom na Činžatu danes že nekako nenevadno zdi, zakaj stari dedje, ki so poznali zgodbe iz minulih časov, so že pomrli. Včasih so vedeli po-

vedati imenitno zgodbo o turškem zidu, ko so kmetje iz Činžata in Ruš ugnali Turke v kozji rog. Komaj toliko jih je bilo, da bi lahko sestavili skromno četico, turških žedecev pa kot listja in trave. V tej stiski so se domislili potegavščine. Zbrali so se v vrsto in začeli drug za drugim hoditi okrog brega. Ko je prvi prišel naokrog, se je spet priključil na repu kolone in tako so hodili dolge ure. Turški poveljnik, ki je zbral svojo vojsko doli pri Dravi, je šel te kmečke vojščake in se jih naposled ustrašil, ker jih ni in ni zmanjkalo. Kdo se bo spoprjel s tako močno vojsko, si je mislil in odpekelat s svojo konjenico proti Mariboru. Upehani kmetje, ki so morali med potjo stalno menjavati svoje obleke, so si potem oddahnil in kazali osle za turško vojsko. Zgodba, ki je zgodovinsko izpričana, je še dolgo stoletja živela med ljudmi na tej strani Drave.

Pozabljeni Činžat je tudi še drugače zanimiv. Pred leti je našel kmet na Monetijevi njivi sekuro iz serpentina, ki spominja na človeka kamene dobe. In kot je mogoče po imenih potokov (Radoljna) sklepati, so se tu mudili naši pradedje prej, kot v drugih

kraji na tej strani Pohorja. Majhno naselje ima torej dolgo in bogato zgodovino, le da je še noben zgodovinar ni utegnil raziskati. Na Činžatu bi ga prav gotovo z enakim zanimanjem poslušali in ogledovali, kot gozdarje in gradbene inženirje, ki se zadnje čase pogosto sudejo tod okrog.

Na Činžatu se od takrat, ko so se poslovlili zadnji partizani in odšli v svobodno dolino, ni mnogo spremenilo. Tu in tam je kdo zakrpal streho, popravil hlev, ali prenovil kuhinjo, kaj več pa ni bilo videti. Zda bodo tišino in spokoj, ki že stoletja kraljuje tod okrog, zmotili gozdarji in gradbeniki. Načrti za novo avtomobilsko cesto, ki jo bodo s strani speljali na vrh Pohorja, so končani, in kar je najvažnejše: denar je zagotovljen. Prav te dni se zbira inženirji in delavci, da bodo začeli delati. Ni izključeno, da se bo potem našlo več ljudi, ki bodo prihajali na Činžat. Mimogrede bodo povedano, da je tako mirnih in lepih kotičkov malo na Pohorju. Nemara si bodo Činžatirji potem omislili še kakšno krčmo, kjer bo lahko nedeljski izletnik sedel za mizo in rekel kakšno o kampirski in turškem zidu. V. Vesnik

PRED EVROPSKIM PRVENSTVOM V VESLANJU NA BLEDU

REKORDNA UDELEŽBA

Organizacijski komite za evropsko veslaško prvenstvo na Bledu je prejel pred dnevi novo prijavo, in sicer od Turčije. S tem se je število prijavljenih držav zvišalo na 21, kar pomeni največjo udeležbo, ki so jo doslej za beležili na povojnih evropskih prvenstvih.

Organizacijski komite pa pričakuje še nove prijave, saj je skoraj povsem gotovo, da se bo prijavila za nastop v moški konkurenci Norveška, morda pa tudi še kakšna druga država.

ORGANIZACIJA DOBRO TEČE

Na samem Bledu pa gre delo za sedaj lepo izpod rok. Seveda organizatorji naložijo vseh na naravnost nepremostljive težave, ki pa jih z dobro voljo le rešijo. Od važnejših del je bila prav te dni dograjena v Zaki centrala PTT, ki bo služila novinarjem.

POMOČ IZ LJUBLJANE

Kar se zadeva organizacijo na Bledu, naj omenimo, da obseg te prireditve zahteva zelo sposoben, predvsem

vile s tem v zvezi nove težave, organizacijski komite se je namreč že lani v jeseni dogovoril o vsem potrebnem glede znamke za Generalno direkcijo PTT v Beogradu. Le-ta pa je obljubila, da bo ena izmed znamk iz predvidene olimpijske serije prežigosana za evropsko veslaško prvenstvo na Bledu in izdana prej. Te dni pa je prejel organizacijski komite na Bledu od Generalne direkcije PTT obvestilo, da ta znamka ne bo izšla, ker ni v seriji olimpijskih znamk niti na eni znamki slika veslača.

VELIKO ZANIMANJE ZA PRIRREDITEV V TUJINI

Razen tekmovalcev so se začeli na veliko prijavljati gledalci iz tujine, ki bodo prispele v naslo državo s posebnimi avtobusi. Tako so na Bledu prejeli številne prijave zlasti iz Salzburga, Münchena, Würzburga in Italije. Te lju-

di bodo nastanili v Bohinju in Radovljici.

GENERALKE: 29. JULIJA IN 5. AVGUSTA

Prvotno je bilo rečeno, da bo prva generalna za evropsko prvenstvo 5. avgusta, ko bo na Bledu državno prvenstvo v veslanju, ki bo veljalo kot izbirno za sestavo naše reprezentance, istočasno pa bo to tudi zadnja preizkušnja za organizatorje. Naknadno pa je bilo določeno, da bo 29. julija, torej samo en teden dni pred državnim prvenstvom na Bledu še republiško prvenstvo v veslanju. S tem so dobili organizatorji novo možnost za preizkušnjo vseh naprav. Seveda pa bodo morali zaradi tega nekoliko bolj pobiti z deli. Zato bodo začeli tribune postavljati že čez nekaj dni. Proga bo obeležena z barvnimi baloni na vsakih 50 metrov. Motornih čolnov za sodnike pa bo na razpolago kar 6.

Dandanes skorajda ni več pomembnejše prireditve, ki je ne bi ovekovečili na filmskem traku. Pravico za snemanje filma o evropskem veslaškem prvenstvu je odkupilo novonastavljeno ljubljansko filmsko podjetje »Viba«, ki bo izdelalo kratke tednike, morda pa še celo daljši dokumentarni film o prvenstvu v barvah.

Sljapin je eden najboljših ruskih vaterpolistov. Samo v Beogradu je dal Jugoslaviji tri gola

Kondicija in učinkovitost

Ko je jugoslovanski olimpijski komite določal naše zastopstvo v Melbourne, so bili vaterpolisti prvi na spisku. Posemem upravnemu, saj so od jugoslovanskih športnikov v zadnjem času dosegli res najboljše uspehe. Bili so drugi na olimpijskih igrah v Helsinkih in drugi na evropskem prvenstvu v Torinu. Na obeh turnirjih so ostali neporaženi. Med obema prireditvama pa so dosegli svoj največji uspeh, saj so zmagali na tekmovalcu za »Coppa Italia« leta 1955 v Nijmegenju.

Vaterpolisti so torej naš največji uspeh. Pred dnevi so imeli svoje prve letošnje pomembne tekme. Pri nas je gostovala reprezentanca SZ in v treh tekmah dosegla eno zmago in dva remija. Naši vaterpolisti so torej niso remanzirali za lanski poraza v SZ. Start v olimpijskem letu torej ni kdove kako ugoden. Tekme pa so bile nedvomno zelo koristne, saj smo lahko tokrat nazorno videli, kaj manjka našim igralcem. Predvsem sta to dve stvari: kondicija in učinkovitost pred vrati. V Zagrebu je Jugoslavija vodila do tik pred koncem tekme, v Beogradu pa celo s skorok 3:0 in 4:2 ni zadoščal za zmago. Ljubljanska tekma je bila nekaj posebnega (skoraj ves prvi polčas je Jugoslavija igrala z igralcem manj), pa je bilo vendar jasno, da bi naši z boljšim strpljenjem na gol lahko dosegli ugodnejši rezultat.

Do Melbourne je še precej časa. Jasno je sedaj, katerim elementom igre je treba pri trenirah posvetiti največjo pozornost. Na trenerju in igralcih je — da je slabosti čimprej odpravijo. Kolikor, ki so na razpolago v Avstraliji, pa bodo nagrada za temeljito opravljen naloge.

Usenikova (Odrad) je na med-republiškem atletskem troboju za ženske v Zagrebu postavila odličan rezultat v metu kroglice. S 14,32 m je le za 2 cm zaostala za svojim državnim rekordom. Na sliki: Usenikova se pripravlja za met

5. AVGUSTA V CELJU, 8. AVGUSTA V LJUBLJANI

Kaj takega še nismo videli

Atleti 11 držav na mitingih v Sloveniji

Letošnja letna atletska politika je drugačna, kot je bila prejšnja leta. Prej so jugoslovanski atleti imeli v sezoni po več meddržavnih srečanj, sedaj pa imajo kvečjemu eno ali dva. Namesto teh »mamutskih« dvobojev je ASAJ sklenil, da bo raje priredil več velikih mednarodnih mitingov, ker so stroški za taka tekmovalna neprimerno manjši kot za mednarodne dvoboje. Prvi tak miting je bil pred dnevi v Beogradu, v za-

četku avgusta pa je na vrsti tudi Slovenija. Celje bo lahko pozdravilo atlete 11 držav v nedeljo, 5. avgusta, v Ljubljani pa bodo atleti nastopili v sredo, 8. avgusta.

To je nedvomno novica, ki razveseljuje vso slovensko športno javnost. Ker smo naše bralce hoteli seznaniti z informacijami prav sod vira, smo se obrnili na predsednika Atletske zveze Slovenije Fodorja Gradšnika, ki nam je povedal tole:

»Mitinga sta sklenjena stvar. V Beogradu smo dosegli, da bo udeležba zares odlična. ASAJ je povabil mnoge znane atlete iz 10 evropskih držav. Čeprav so stroški prireditve zelo veliki (del stroškov moramo kriti sami) upamo, da denar ne bomo izdali zaman. Ljubiteljem športa bomo postrežili z elitno prireditvijo, ki jim bo ostala v spominu vse življenje.

Za sedaj je gotovo, da bodo v Sloveniji nastopili tile odlični atleti: madžarski srednjepotež Roszavölgyi, ki tvori z Iharosom in Taborjem znamenito budimpeštansko rekordersko trojko, Danes Nielsen, ki je s časom 5:40,8 svetovni rekorder v teku na 1500 m, skakalec ob palci Homomay (Madžarska 440 cm) in Heharov (Bolgarija — 437 cm), romunski skakalec v višino Soeter (205 cm), angleški tekač čez ovire Parker (14,3), Nemka Gastl (80 m ovire — 10,9), Čehinja Modrachova (v višino 169 cm) ter po štirje olimpijski kandidati iz Turčije in Grčije. Zelo verjetna je tudi udeležba večkratnega svetovnega rekorderja Madžarske Iharosa. Tudi Vzhodna Nemčija bo poslala svoje zastopstvo, ki bo v njem med drugimi tudi zmagovalac nad svetovnim rekordomerm Fittorjem sprinter Steinhilf, ki je pred nedavnimi pretekel 3000 m pod 8 minutami.

Ce k vsem tem odličnim atletom iz tujine dodamo še najboljše jugoslovanske moštre (Mugosa in Tovarji) je jasno, da bo to atletski prireditev najvišje kakovostne ravni.

Kaj pravite k temu? Če bomo te odlične atlete res lahko pozdravili v Celju in Ljubljani, so bo vsakdo gotovo rad obvezal, da prireditve lep čas ne bo pozabili...

Naša reprezentanca odpotovala v Vzhodno Nemčijo

Ljubljana, 10. julija. Nocoj je z Jugoslavija expressom odpotovala iz Ljubljane v Vzhodno Nemčijo naša državna kegljarska reprezentanca, ki bo v mestu Erfurt od 13. do 15. julija sodelovala na tekmovalcu za evropski pokal. To tekmovalce bo po kvaliteti vsakakor močnejše od sedanjih svetovnih prvenstev, saj bodo na njem sodelovale tudi reprezentance vzhodnoevropskih držav, med njimi Madžarska, ki ima po rezultatih sodeč trenutno najmočnejšo reprezentanco na svetu. Zato bo na tem tekmovalcu vsakakor izredno zanimivo srečanje moških in ženskih reprezentanc Jugoslavije. Vzh. Nemčijo, Madžarska in ČSR, saj se bodo verjetno leste potegovali za prva štiri mesta. Seveda pa ne gre podcenjevati tudi moštvo reprezentance Avstrije, Zahodne Nemčije in drugih držav.

V Trbovlje prispeli češkoslovaški telovadci

Trbovlje, 10. julija. Sinoči je prišla iz Mladosti češkoslovaška moška in ženska telovadna vrsta, ki bo v sredo zvečer nastopila na letnem telovadišču trbovliškega Partizana v dvoboju s slovensko moško in žensko vrsto. Goste so pričakali Trbovličani pred spomenikom na Trgu revolucije.

Danes dopoldne so češki telovadci vadili nekaj ur v telovadnici in na letnem telovadišču, nato pa so bili na sprejemu pri predsedniku občine Lojzetu Dularju. Po pozdravnem nagovoru je tovarš Dular izročil gostom v spomin pokrajinsko sliko Trbovlje. Popoldne so se gostje odpeljali v Radeče, kjer so bili v gosteh selektivna radiotelepreizpiti. Druji dopoldne si bodo češki telovadci podrobneje ogledali Trbovlje, obiskali bodo revirski muzej NOB, nato pa se bodo zvečer pomerili na letnem telovadišču »Partizana« s slovensko telovadno reprezentanco. (2)

Brzobjavke

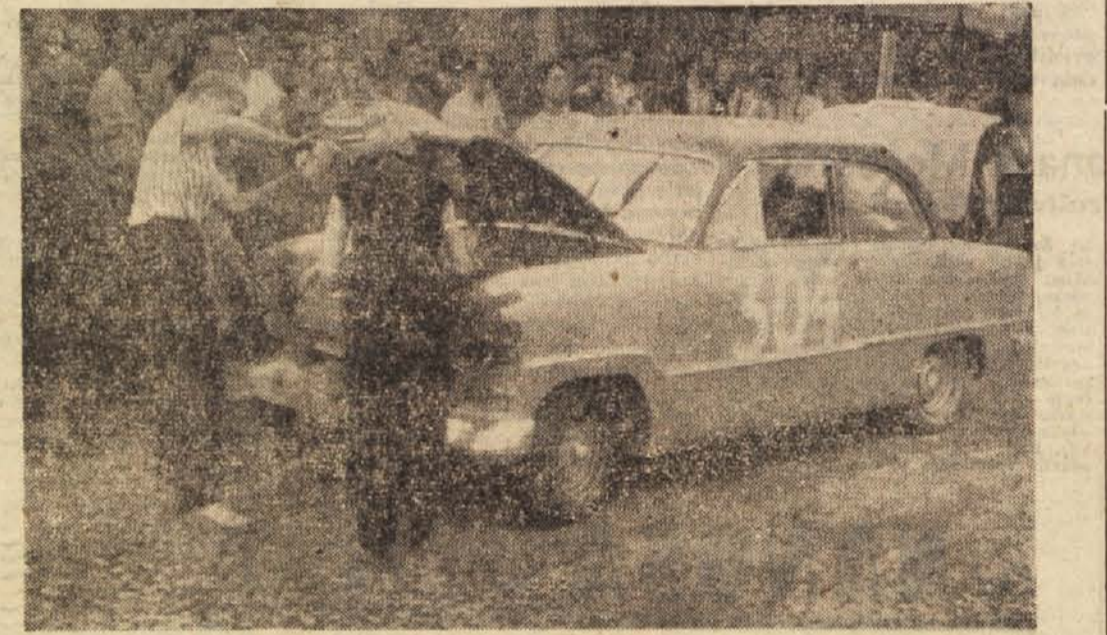
ST. YAN, 10. jul. (AFP). — Tako kot peto je tudi šesto disciplino svetovnega prvenstva v jadralnem letalstvu onemogočilo slabo vreme. Včerajšnja šesta etapa je celo razveljavljena, ker ni noben tekmovalac prišel na cilj. Naši tekmovalci so državo ugodna mesta, tako je dvojica Rajn-Stefanovič na drugem, Saradžić v kategoriji enosedelnih letal na tretjem, Arbajter pa na 15. mestu.

SARAJEVO, 10. jul. (Tanjug). — Crvena zvezda in Mlada Bosna sta v ponovljeni rokometni tekmi za državno prvenstvo igrali neodločeno 19:19. S tem je Crvena zvezda obdržala naslov državnega prvaka. Druga je Mlada Bosna (Sarajevo), tretji Rabotnički (Skoplje), četrta pa Mladost (Zagreb).

SOFIJA, 10. jul. — Po prvem kolu šahovskega dvoboja Beograd-Sofija vodi bolgarska ekipa s 5,5:4,5. Matanovič je remiziral z Minevom, Karaklajić pa je izgubil s Cvetkovom.

ZAGREB, 10. jul. — V finalni igri za Jagecov memorial, na katerem so igrali teniški igralci do 21 leta, je Rizvanbegović premagal Jovanovića s 6:3, 7:5, 3:6, 4:6 in 7:5.

RJEKA, 10. jul. — Na mednarodnem vaterpolo turnirju na Rijekki vodi domače Primorje, ki je premagalo ekipo Rote Erde (Z. N.), Mladost pa Wasserfreunde s 3:1 (1:0). V plavalnem programu sta Mušnjak (Primorje) in Jeger (Mladost) preplaval 100 m prosto v 59,8.

Včeraj dopoldne je vzbudila pozornost Ljubljancev dolga vrsta športnih avtomobilov od Gospodarskem razstavišču. Ni bilo težko uganiti, da gre za udeležence mednarodnega alpskega rallyja, ki so na poti že od 6. julija, ko so startali v Marseilles. Proga njihove ocenjevalne vožnje je bila spjeljana tudi od »olimpijske« Cortine d'Ampezzo do Zagreba, od koder so se včeraj vračali nazaj

h »Kraljici Dolomitov«. Od 85 tekmovalcev, ki jih je začelo dirko, jih je v Ljubljano prispelo le še 42. Še itak pičlo število dirkačev pa se je kmalu po odhodu iz Ljubljane skrčilo. Gospa Redon in njen brat Fabre sta se namreč v Sentvidu zaletela v tovrni avto. Na sliki: nemški tekmovalci Latmanova in Unterbolhova na kontrolni postaji pri G. R., ki sta si kar sami urejali vozilo

Mladinsko šahovsko prvenstvo

V nadaljevanju posameznega mladinskega šahovskega prvenstva Slovenije v Rogški Slatini (Hotel Bohor), so bili doseženi v VIII. kolu obeh skupin naslednji izidi: A skupina: Mestek: Jamšek 1:0, Rapajc: Jazbec 1:0, Lorenz: Djordjevič 1:0, Izvinič: Romih 0:1, Mavrič: Knežević 0:1. Prekinjene partije: Knežević: Djordjevič 1:0, Mavrič: Rapajc 1:0, Lorenz: Mavrič 0:1.

Naši planinci so zadovoljni

Planinska zveza Jugoslavije je organizirala od 4. do 8. julija V. planinski zlet Jugoslavije na gori Prokletije. Zlet je bil na planini »Ničinate« nad vasjo v višini 1500 m.

Iz Slovenije se je udeležilo zleta 24 društev z 230 udeleženci pod vodstvom tov. Fetiba in tehničnega vodje tovarš Potiska Mirka ter zastopniki našega planinstva na čelu s tovaršem Bučarjem Tonetom. Za uspešno taborjenje pa imajo izredne zasluge naš »Andrej« iz Soštanja, direktor tovarne usja tov. Stegner, ki ni bil skrben oče le soštanske grupe, temveč vseh slovenskih udeležencev na tem zletu.

Zlet je bil odlično organiziran. Poskrbljeno je bilo za prevoz priljage od železniške postaje Peč pa do vasi Kučičin. Udeleženci so prehodili 12 km v »Rugovsko« sotesko, ki po svoji veličini nima tekmeča v Jugoslaviji. V Kučičinu so planinci prevzeli priljago ter se povzpeli v taborišče, ki je bilo na

KOŠARKARSKI KOMENTAR BORISA KRISTANČIČA DVE SREČANJI

Zadnje srečanje s turško ekipo je bil osmi meddržavni dvo-boj obeh reprezentanc. V sedmih dosedanjih smo zmagali štirikrat, izgubili pa ostala tri srečanja, tako da smo si s Turki delili na evropski rang lestvici

precej podobno mesto. Posebno občuten je bil naš poraz leta 1952 v Milanu v borbah za kup Mairano, ki bi morale biti naša zadnja priprava na olimpijske igre v Helsinkih. V zadnjih sekundah tekme s Turčijo je visoki Altan dosegel koš iz daljave. Turki so zmagali z eno točko razlike, nastopili na predzadnje mesto turnirja in vzeli, zaradi preslabega uspeha v usodnih trenutkih olimpijskega leta, naslov olimpijskega kandidata.

V Beograd je prispela najkompletnejša turška reprezentanca, in kar je še več, vodil jih je znani ameriški trener Fox, ki ga je turška federacija dobila v okviru kulturnega sodelovanja in ameriške pomoči tujini.

Naša reprezentanca je bila sestavljena šele v zadnjem trenutku brez Konjovića, Popovića, Radojičića in Zupančiča ter ni vzbujala posebnega zaupanja.

FORMACIJA 1-3-1

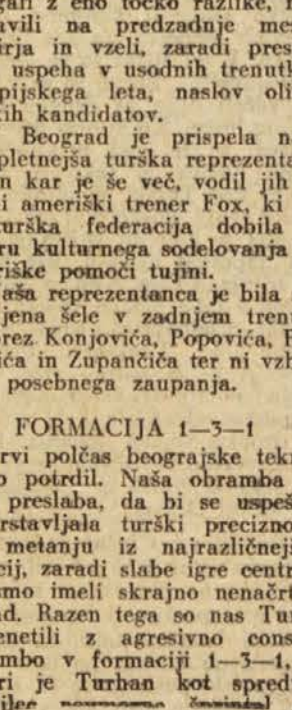
Prvi polčas beograjske tekme je to potrdil. Naša obramba je bila preslaba, da bi se uspešno zoperstavljala turški preciznosti pri metanju iz najrazličnejših pozicij, zaradi slabe igre centrov pa smo imeli skrajno nenačrten napad. Razen tega so nas Turki presenetili z agresivno consko obrambo v formaciji 1-3-1, v kateri je Turhan kot sprednji branilec zasedel položaj od

vih strelcev in slabe igre centrov. K temu je pripomogla ležernost, do neke mere pristransko sojenje Turka, v prvi vrsti pa zagrizenost in dobra igra nasprotnikov. Zanimiv je bil zaključek tekme, ko je naša reprezentanca skušala nadoknaditi zamujeno in ko so Turki inspirirani od prekaljenega trenerja z raznovrstnimi domislicami prekinjali vsak naš napad. Ko je Loci, v nekem trenutku pri šestih točkah razlike, prestregel žogo in šel sam proti košu, je nekdo od Turkov vrzel na igrišče steklenico. Sodnik je tekmo prekinil, da bi poistihili črepanje. Medtem so seveda Turki uredili svojo obrambo. Vsak naš napad so Turki spremljali z vpitjem in lajanjem, kar je očitno zelo vplivalo na naše igralce, ker pri nas sodniki tega ne dovoljujejo.

MARIBORCAN DANEV PRAVI REPREZENTANT

Na tej tekmi je preživel svoj ognjeni krsi še en Slovenec — Danev Ivo, član mariborskega Branika. Z nekaterimi odličnimi potezami je dokazal, da je upravičeno v reprezentanci in eden njenih najbolj perspektivnih igralcev.

V zaključni oceni lahko rečemo, da je naša reprezentanca v sedanjem sestavu sposobna tekmovali z vsakim evropskim moštvom v napadu, da pa ostaja njena obramba igra v senci najmanj osmih neprobujnih sistemov vseh vzhodnoevropskih vrst ter verjetno tudi francoske in italijanske reprezentance.

VI. POSAMEZNO SAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE V LJUBLJANI

Šestnajstjorica pri izpitu

Ljubljana, 10. julija. — Danes dopoldne ob 11. uri se je v Šahovskem domu v Ljubljani začel zaključni krog hovski turnir za letošnje posamezno prvenstvo Slovenije — VI. šahovsko. Na lanskem prvenstvu — V. šahovsko — Slovenije je zmagal Zdravko Gabrovšek. Sestav turnirja in peštra raznolikost stilov posameznih udeležencev nam obetajo zanimiv potek. Pri današnjem zvežanju so se udeleženci takole razvrstili: 1. Longor (SK Maribor), 2. Grosek, 3. Vosperski (oba LUSK-Olimpia), 4. Gerkov (SK Maribor), 5. Preinfalk, 6. ing. Šimčič, 7. Stupica (LSK), 8. dr. Šimčič (SL Konjice), 9. Bajec (LSK), 10. Gabrovšek (LUSK), 11. Kočevar (LSK), 12. Čuderman (Kranj), 13. Lesnik (Radovljica), 14. Mišura (Celjski SK), 15. Puc (Kranj), 16. Trampuš (LUSK-Olimpia). Prvih pet kol bodo odigrali zopred vsak dan od 16.30 do 21.30 v Šahovskem domu na Cankarjevi cesti. V nedeljo, 15. julija, se prost dan. Prekinjene partije bodo zaključevale vsak dan med 9. in 11. uro.

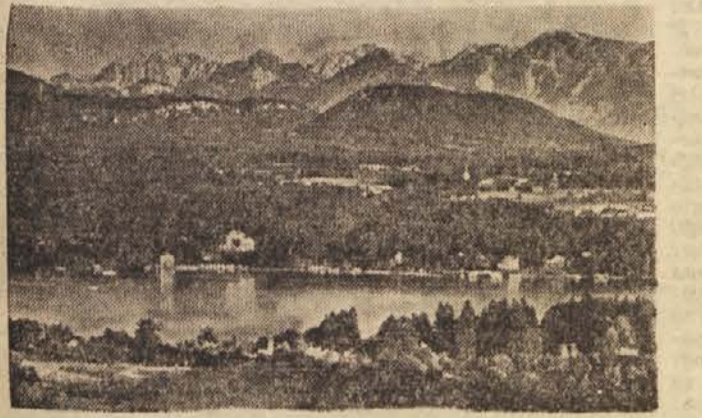
Slovenska poĉitniška kolonija v Sekiri ob Vrbskem jezeru

Sekira ob Vrbskem jezeru, junija. V sveĉani tišini počiva med zelenimi hribi Vrbsko jezero. Daleĉ naokoli nobenega tovarniškega dimnika, nobenega zavijanja siren, ničesar kar bi motilo tišino. Se pičke se oglašajo nevssljivo iz gajev, na pol parkov, obdanih z žico in napisi, ki ti povedo, da je menda sleherna do ped zemlje »Privatbesitz« do katerega nimaš dostopa, tako da z lepe avtomobilske ceste nimaš vj kam stopiti. Po cesti, vi-

same: Ravne, Hodiše, Vrba, Po-reĉ... in še grĉi, senoži, vsa ta valovita in tako zelena pokrajina, ali ni mar podobna naši, kot le more biti podobna sestri ali bratu? Počas, kakor bi imela utrujene roke, nam Koroška odkriva svoj pravi obraz. Letos je prišlo v Sekiro v prvi izmeni več kot 250 slovenskih otrok. Pisana družba smo. Zbrani iz vseh krajev Slovenije, tako da se v vsakdanjem življa-

otroci v sosednji občini osnovne šole se pouk v slovensĉini. Ne ustrašimo pa se tudi poti v Celovec, živahno gospodarsko in kulturno središĉe te dežele. V bližnjih dneh si bomo na daljših izletih ogledali tudi Gosposvetko polje in druge kraje Koroške, ki jih poznamo iz davnih dni naše zgodovine. Tako pod vodstvom tovariša upravnika Baumana naši otroci neskrbno uživajo tritedenske poĉitnice v Sekiri. Veĉasih se po igrišĉu razlega buĉen smeh, ker išĉemo piščalko, drugi ob meglem dopoldnevu, zavzeti poslušamo zgodbe, ki jih pripovedujejo vrli Dolenjci. Ob večerih pa Radgonaĉi zapojejo vedre pesmi iz Prlekije, kadar pa nad jezero posije sonce, se daleĉ razlega vik in krik kopalcev. — To so brez dvoma naši najlepši trenutki. Dnevi nam potekajo naglo — prekmalu bo treba vzeti slovo. Takrat ob povratku, pa bomo nosili v sebi podobo Koroške, kakor smo jo spoznali iz oĉi v oĉi in jo vzljubili.

K. Š.

Ob Vrbskem jezeru

Jugajoĉi se okoli jezera, pa dr- vijo avtomobili z vsega sveta. V enem mnogih ljubkih zalivov je »Sekira«, kraj, kjer ima Društvo prijateljev socialistiĉne stranke poĉitniški dom za otroke. Vsako leto se vrata tega doma odpro za nekaj lepih tednov tudi otrokom naše dežave.

Tu smo v enem najlepših krajev Koroške, v neposredni bližini Celovca. In, ĉe se nam je sprva zdelo, da nam je kraj, kamor smo prišli, pokazal ĉisto nemški obraz, spoznavamo na njem vsak dan več slovenskih potez in vedno svetleje je po njem razlit nasmeh slovenskega ĉloveka. Cestar, ki ob asfaltirani cesti kosi travo, sofer, ki je ustavil tovornjak pred nami, lastnica hotela, kmetica, ki govori lepo slovensĉino in vasice

vu naše kolonije meĉajo nareĉja vseh slovenskih pokrajin. Sprva nekam plahi in zadržani, smo se v desetih dneh skupnega življenja približali drug drugemu in se razživel, kakor se more samo mladost. Nad jezerom se je oglašila naša pesem. Domaĉini so ji zavzeto prisluhnili. In ker se zaradi slabega vremena — le malo kopamo, nam ostaja več ĉasa za sprehode po bližnji okolici. Tlakovane ceste ali gozdne poti nas vodijo po slikoviti pokrajini: na nekdanji Otok, sedaj Maria Wörth, kjer lahko na pokopališĉu na nagrobnih spomenikih beremo napise v slovensĉini, na ljubko Hodiško jezero v gorsko vasico Ravne, kjer nas domaĉini dobro zastopijo: in nam povedo, da imajo

Bralci nam pišejo

Samo ena pekarna ne zadošĉa

Ĉeravno je Koĉevje okrajno središĉe in šteje več tisoĉ prebivalcev, za se vedno samo eno pekarno, ki nikakor ne zadošĉa potrebam koĉevskih in ostalega okoliškega prebivalstva. Mnogo je bilo v zvezi s tem že razprav, toda doslej se nobenih uspehov. Da je nujno zaĉeti graditi novo pekarno, kaŹe Źe, da so prebivalci ostali v zadnjem ĉasu brez dovoljnih koliĉin kruha. Mnenje potrošnikov je, da bi uredili pekarno v Saiki vasi ali v Rudniku. — Potrošnik.

Ogorĉeni potrošniki elektriĉne energije

Dne 12. aprila 1956 so v Kamniku kontrolirali tov. Puntĉin in Źe dva usluŹbenca Elektro-Ljubljana zaraĉnavanje elektriĉne energije. Vse bi bilo v redu, ĉe ne bi 28. aprila prejeli od Elektro-Ljubljana, obrat Domzale, nekakšen nepodpiran dopolnilni raĉun za plaĉilo »neprijavitelne« elektriĉne energije odnoso prostora za 12 mesecev nazaj ter 300 din za kontrolirajee stroške.

Inkasnet tovariš S. ni strankam nikdar omenil utaje elektriĉne energije oziroma utajenih prostorov. Prostor v resnici tudi niso utajeni. Paĉ pa sta v vseh drzavnih zgradbah stevalka Ź, 9. in 11. v stanovanjih, zidani za eno stranko, po dve stranki, kjer se za vnaĹ prvi prostor zaraĉnava več kot za ostale prostore.

Inkasnet je torej dobro vedel, kako je treba prostore zaraĉnavati. Zato menimo, da niso potrošniki krivi, ĉe ni prostorov pravilno zaraĉnival. Vendar smo pripravljenti poravnati zvišanje prispevka, ogorĉeni pa smo nad tem, da mora za deset minut trajajoĉo kontrolno plaĉilo 300 din. Prosimo Elektro-Ljubljana, obrat Domzale, naj nam na ta dopis javno odgovori, saj smo doslej naše dopise prejimali vrnjene brez utemeljitve in brez odgovora, zakaj mora stroške kontrole nositi potrošnik in na podlagi katere uredbe znese kontrolirajo eno eno delo 1800 din. (Saj ima verjetno dnevnic.) N. V.

IZPRED SODIŠĀA V LJUBLJANI

Nepravilnosti / Gorenjski predilnici iz Škofje Loke

V Gorenjski predilnici, ki je bila ustanovljena Źelo leta 1949, je bil zaraĉnjen od leta 1953, kot direktor Stano Zagor, pred tem pa je bil v istem svojstvu zaposlen Źe v Mariborski tekstilni tovarni. Tako je torej dobro poznal delo v zvezi z vodstvom podjetja in pristojnost organov upravljanja podjetja. Prav zaradi tega pa je toliko bolj nerazumljivo, da se je podal na splezko pot kriminalna zaradi osebnega okorišĉanja. V sodbi, ki jo je izreĉilo OkroŹno sodišĉe vĉeraaj, je ugotovljenih Źtiri najst primernov, ko je Zagor zlorabil svoj uradni poloŹaj in uradne pravice. Tako si je med drugim privoŹil desetredno privatno potovanje iz Škofje Loke v Beograd, Škoflje, Obid, Kosovsko Mitrovico, Sabac in nazaj v Škofjo Loko s tovarniškimi osebnimi avtomobilom, pri čemer pa je zaraĉnjal za sebe in Źeternjega dnevnice, stroške uĉestnja, stroške za reprezentacijo in garaziranje avtomobilov tovari in skupnem znesku 40.050 din, predilnic pa je trpel tudi 37.097 din za porabljeno gorivo.

Podobnih primerov, ko je zaraĉnjal Zagor potne stroške za prevoz v II. razredu vlaka, ĉeprav je za sluŹbena potovanja uporabljal predilniškega »Buicka«, je bilo Źe več. KakŹen je bil Zagorjev odnos do drŹbenelega premoŹenja, kaŹe zgornjo tudi primer, ko je odredil neki podrejeni daljavi v Predilnici, da je morala paziti v ĉasu njegove odsotnosti na privatnem potovanju po Jugoslaviji, na njegove otroke, za kar pa je prejel polno plaĉilo iz sredstev Predilnice. Na enak naĉin je izkoristil tudi Źtiri delavce iz tovarne, ko jih je zaposlil na posestvu svoje družine v Mariboru deset dni, medse za ta Źas pa jim je pustil izplaĉilo iz sredstev Predilnice. Tudi prevoz teh delavcev v Maribor in nazaj v Škofjo Loko je opravil s tovarniškimi osebnimi avtomobilom.

V letu 1955 je opravil s tovarniškimi avtomobilom tudi prevoz materiala na posestvo v Mariboru, pri čemer je trpel tovarna zopet 14.750 din Źkoda. Na korist posameznikov v tovarni tudi ni pozabil, saj je samolastno odobril nekemu usluŹbenecu izplaĉilo 22.224 din na raĉun dnevnice, potnih in drugih stroškov, ĉeprav je bil dotiĉni usluŹbenec upravljen le do povratka potnih stroškov in osemnajstih poloviĉnih dnevnic. Nekaterim usluŹbenec je dovoljeval tudi uporabo osebnega tovarniškega avtomobila v ĉisto zasebno namene, za poravnave zapikov nerepresentanĉnega znaĉaja pa je odobril iz sredstev podjetja kar 68.597 din. V proizvodnem postopku je bilo med drugim ugotovljeno tudi, da si je Zagor protipravno prilastil 25.000 din, ki jih je prevzel v tovarni z nalogo, da jih izroĉi gasilski Źesti Mariborske tekstilne tovarne kot dar Gorenjske predilnice. Pri teh in drugih nepravilnostih se je izkazal tudi Leon Horviĉ, komercialno finanĉni vodja tovarne, ki je odobral in omogoĉal izplaĉila, ki niso bila po obstojeĉih predpisih z nĉimer opravljena. Ob uradnem potovanju v zvezi s predilnico je izplaĉil trem usluŹbenec za osebno uporabo vsakemu po 910 sil-lingov, enak znesek taje valute pa si pridrŹal tudi sam, nato pa celotno vsoto obraĉunal kot porabljeno na petdnev- nem potovanju v Graz in na Dunaj, ĉeprav je trajalo potovanje le dva in pol dni za ogled graškega veseleja.

Horoviĉ pa je tudi svoj vliŹbo oĉitno nemarno opravljal zaradi česar je utroŹelo podjetje znatno premoŹenjske Źkoda. Z direktorjem Zagorjem sta sloŹno krliŹi tudi predpise deviznega zakona, ker sta sklenila s podjetjem »Centrotekstil« iz Beograda pogodbo, da jim je to podjetje prodalo iz svojih razpoloŹljivih deviznih sredstev 572,85 USA dolarjev za nakup nadomestnih delov za avtomobil »Buick«, pri čemer je bila kupnina obraĉunana v smislu uĉestn- skih marĉ, ki bi jih bila morala vrniti predilnici kot viŹek dnevnice. SodiŹiŹe je obsodilo Zagorja na eno leto zapor, Horoviĉa prav tako, Oblaka in Dagarina pa vsakega na pet mesecev zapor, pogojno za dve leti. Obsojenci morajo pa po sodbi sodišĉa plaĉati sindikalni zdruŹajci podjetja tudi vsa nastala Źkoda, in sicer v Zagor 138.000 din, ostali pa skupno 10.794 din, medtem ko je bila Predilnica zavrnjena s svojim premoŹenjskoprav- nim zahtevkom v znesku 1.672.829 din na predo.

Protiperonosporna sluŹba

Poroĉilo za dne 10. julija 1956
Srednja dnevna temperatura se je gibala med 20 do 23 stopinj Celzija, na Primorskem do 27 stopinj. Maksimalna temperatura se je dvignila do 30 stopinj. Minimalna temperatura pa je bila viŹja od 16 stopinj. Padavin ni bilo.
Napoved: Ĉeprav zadnje dni ni deŹevalo po vsej Sloveniji, je bila na Primorskem moĉna rosa, predvsem pa v niŹinskih legah, ki je tudi zadoŹevala, da se izvrŹijo manjše okuŹbe. Zaradi tega svetujemo vinogradnikom Goriških brd, okolice Sempetra pri Gorici, AŹbevcem, Branki, VrtoŹbe, Volĉje drage, Kopra, Izole, PortoroŹa, Skoĉjana pri Kopru, Ankaranu, Doline RiŹane, Tribana, Strunjana in Smarja nad Koprom, naj ĉetrtiĉ pokropijo svoje vinograde do 13. julija.
Predvsem je potrebno pokropiti tiste vinograde v omenjenih krajih, kjer se je v zadnjih dneh pojavljala moĉnejša rosa. Ostale vinograde Źe ni treba ĉetrtiĉ škropiti. Svetujemo vinogradnikom Primorske, naj redno Źvepajo svoje vinograde, ker je vreme zelo ugodno za pojav oidija.
Kmetijski inŹtitut LRS.

OBVESTILO SADJARJEM
Sadjarji okolice Ljubljane, Kranja, Zabnice, Škofje Loke, Vrhnike, Grosuplja, Trebnjega na Dolenjskem in Novega mesta, Źe hoĉete imeti v jeseni zdravo in dobro sadje, pokropite ĉetrtiĉ sadno drevje proti Źkrupu (fuzikladiju).
Za Źkrupljenje sadnega drevja proti Źkrupu uporabljajte 0,3% Ditan ali 1% bakreno apno ali pa 0,3% Cosan.

Da zavarujete plodove pred jaboliĉnim vrŹijajem, vedno primeŹajte enemu izmed teh sredstev 0,2% Lindan olja ali 0,2% Gesarol 50, lahko pa primeŹate tudi 0,05 do 0,1% Fosferno 20 ali E-605-forte ali Paration v isti koncentraciji (50—100 g na 100 l brozge). V kolikor za Źkrupljenje proti jaboliĉnemu vrŹijaju uporabljate Fosferno 20, E-605-forte ali Paration, bodite previdni, ker so sredstva zelo strupena.
Kmetijski inŹtitut LRS.

OBVESTILO HMEJLJARJEM
Hmejarji pozori! V ĉasu cvetenja Źkropite hmeji proti peronospori dvakrat, in sicer prviĉ, ko zaĉne cvesti spodnje panoge, t. j. v tekoĉem tednu, drugiĉ, ko zaĉne cvesti zgornje panoge, t. j. tekom prvih dveh tednov. Źkropite z 1% bakrenim apnom ali 0,3% Ditanom.
Proti rdeĉemu pajku uporabljajte do 15. julija sistemna sredstva. Źkropite s Systokom pol decilitra na 100 litrov vode, ali pa zalite s Terastonom 1 del 1% raztopine na rastlino. Po tem roku Źkropite proti rdeĉemu pajku z 0,1% Tedonom.
Hmejarjski inŹtitut, Zalec

DNEVNE NOVICE

Obvestilo o sprejemu gojencev v DijaŹki dom »Ivana Cankarja, Ljubljana, Poljanska cesta 28, v Źolskem letu 1956-57. — Vsak prosilec mora izpolniti »VpraŹalno polje« (obr. 1, 74) in dostaviti zavodu najkasneje do 31. julija 1956. V rubriki III morajo biti podatki toĉno izpolnjeni v vseh rubrikah, kar potrdi pristojni odbor občine v rubriki VIII. Ako je kdo od roditeljev v sluŹbi, mora potrditi delodajalec v rubriki VI. V rubriko V vpiŹite 5000 din meseĉno in se podpisite, Źe Źimer se zavezujete, da boste redno vsak mesec nakazovali Upravi doma navedeno vzdrŹevalnino. Prosilci, ki prviĉ prosijo za sprejem v dom, predloŹe Źe prepis zadnjega Źolskega sprĉevala. »VpraŹalno polje« kolokuje s 30 din drŹavnega kolka in 20 din kolka mestne občine Ljubljana. Za morebitno podporo za vzdrŹevanje v domu vloŹite takoj prošnjo na pristojni ObŹinski ljudski odbor. Če prosilec ne more plaĉati vzdrŹevalnine, mora imeti potrdilo Obĉ. ljudskega odbora, da bo kriŹ stroŹke vzdrŹevanja, odnosno kriŹ primanjiljaj. Potrdilo je treba priloŹiti »VpraŹalni polju«. Ob vstopu v zavod je treba plaĉati za prvi mesec celotno okroŹvalnino in 600 din vplsnine. Ob vstopu v dom mora dijak prinesiti s seboj tudi zdravstveno izkaznico in odjavnico iz doŹedanega bivalsiŹa v Ljubljano. Obvestilo o sprejemu prejme dijak v drugi polovici avgusta. — Uprava internata.

IV. LJUBLJANSKI FESTIVAL
ob 20. julija do 21. julija 1956

Sreda, 11. julija:
ob 20.30: J. Gotovac: »Simfoniĉno kolo«; Mlakar: »Plesalec v sponah«; Gounod: »Valpurgina noĉ«; Richard Strauss: »Nekdanje sveĉanosti«.
Izjava balet Ljubljanske Opere, — KriŹanke. V primeru slabega vremena v Operi.

Ĉetrtek, 12. julija:
ob 20.30: M. Begoviĉ: »Brez tretjeje«; Izjava SNG TrŹst. Sodelujeta SteŹka DroŹeva in Miha Baloh. — ReŹiser JoŹe Babĉ. Predstava v krogu. ViŹeŹka dvorana, KriŹanke. Cenjeno obĉinŹno naprosimo, da pride na prireditve v KriŹankah toĉno, ker bodo prehodna vrata ob priĉetku predstave zaklenjena.
Ne s silo, ampak s pametjo ĉisti obleko. Vs: mastne madeŹe oĉistiti s lahkega s preparatom FLEX. — Pazl — zahtevaj samo FLEX.
ROŹNO MLEKO Teint Bell vsebuje naravna hranila za koŹo, jo regenerira in pomlaja. Teint Bell ROŹNO MLEKO je viŹek kozmetiske proizvodnje.

GLEDALIŠĀA
SLOV. NARODNO GLEDALIŠĀE
Sreda, 11. julija ob 20.30: Baletni veĉer: Gotovac: »Simfoniĉno kolo«; Mlakar: »Plesalec v sponah«; Gounod: »Valpurgina noĉ«; R. Strauss: »Nekdanje sveĉanosti«. Festivalna predstava v Letnem gledaliŹu v KriŹankah ali v primeru slabega vremena v Operi. Petek, 13. julija ob 20.30: Baletni veĉer: Gotovac: »Simfoniĉno kolo«; Mlakar: »Plesalec v sponah«.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«
AmeriŹki barvni film
»Gola dŹungla«
Tednik: Filmske novosti Źt. 27. — Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Eleanor Parker in Charlton Heston. Prodaja vstopnic od 14 dalje

KINO »KOMUNA«
AmeriŹki film
Avstralski Robin Hood
Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«
Svedski film
»Gospodiĉna Julija«
Tednik. V glavni vlogi Ulf Palme in Anita Björk. Predstave ob 16, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjiĉrat. — Jutri ameriŹki barvni film: »Generalni inŹpektor«.

KINO »SLOGA«: AmeriŹki film: »Sla po oblasti«. Brez tednika. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma.

KINO »ŹIŠKA«
Italijanski film
Dekleta iz Sanfredijana
V glavni vlogi Antonio Cifariello in Rossana Podestini. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje.

RADIO LJUBLJANA
Spored za sredo, 11. julija
Poroĉilo: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00.
5.00—7.00 Dobro jutro, dragi posluŹalci! (pester glasbeni spored) — 6.20 do 6.25 NaŹ jedilnik — 6.30—6.40 Reklame — 7.10—8.00 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski kolekar — 11.05 Orkestralni ŹcherĹ in rapsodije — 11.50 Za dom in Źene: Nekaj o higieni za vsak dan — 12.00 Opoldanski operni koncert — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. JoŹe Rihar: Gozdno meenje in opazovanja sluŹba — 12.40 Srbske pesmi na narodne teme poje basist Miroslav Cangaloviĉ — 13.15 Zabavna glasba — 13.35 Lahka in operna glasba — 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.40 Zeleni ste — posluŹajte! — 15.15

Uprava podjetja in sindikalna podruŹnica kamnoloma Verd naznanjata, da je umrl ĉlan kolektiva tov.
IVAN RAMŠAK
glavni raĉunovodja
Pogreb bo 12. julija ob 17. uri iz Nikolajeve mriŹiske veŹe na pokopaliŹe na Zalah.
Dobrega tovariŹa in vestnega sodelavca bomo ohranili v lepem spominu.
Uprava in sindikalna podruŹnica Podjetja kamnolom Verd

Upravni odbor
MLINSKEGA PODJETJA — MURSKA SOBOTA
razpisuje
mesto raĉunovodje
z daljŹo prakso v veĉjem podjetju
Ponudbe z opisom dosedanega sluŹbovanja naj intereseŹti pošljejo na upravo podjetja do 25. julija 1956.
Nastop sluŹbe s 1. avgustom 1956. — Plaĉa po dogovoru. 2721

ZA LETEČO NI CESTE ZVEZDO

Pred nekaj dnevi so Francozi javno pokazali svoj prototip na reaktivni pogon. Po ananjski je novo vozilo še najbolj podobno specialnim dirkalnim avtomobilom, imenovani pa so ga »leteča zvezda«.

Že ob pogledu iz daljave zbujajo pozornost aerodinamična linija, razen tega pe se zdi avto nenavadno nizek. To je tudi v resnici, saj je visok komaj 92 cm in je torej najnižji avto na svetu. Dolg

je slabih pet metrov. Razdalja med kolesi znaša 126 cm, osi so 2,4 m vsakeb, prazen pa tehta 950 kg.

Reaktivna turbina novega vozila zmora največ 370 KM, zato menijo strokovnjaki, da bi »leteča zvezda« lahko dosegala maksimalno hitrost 520-550 km na uro. Ceste, ki bi na njej preizkusili zmogljivost tega vozila, pa ni v Franciji in ne v vsej Evropi. Dasi je zlasti v Zahodni Nemčiji nekaj zelo dobrih avtomobilskih cest, vendarle menijo, da bi se pri maksimalni hitrosti

SELE NA AMERIŠKIH CESTAH BO LAHKO POKAZAL PRVI FRANCOŠKI AVTO NA REAKTIVNI POGON, KAJ ZMORE

V
E
V
R
O
P
I

lahko pripetila vozniku smrtna nesreča, ker ceste ne bi potekale v dovolj dolgi ravni črti brez večjih vzpetin ali drugih znakov, zaradi katerih bi moral voznik kar naprej spreminjati hitrost.

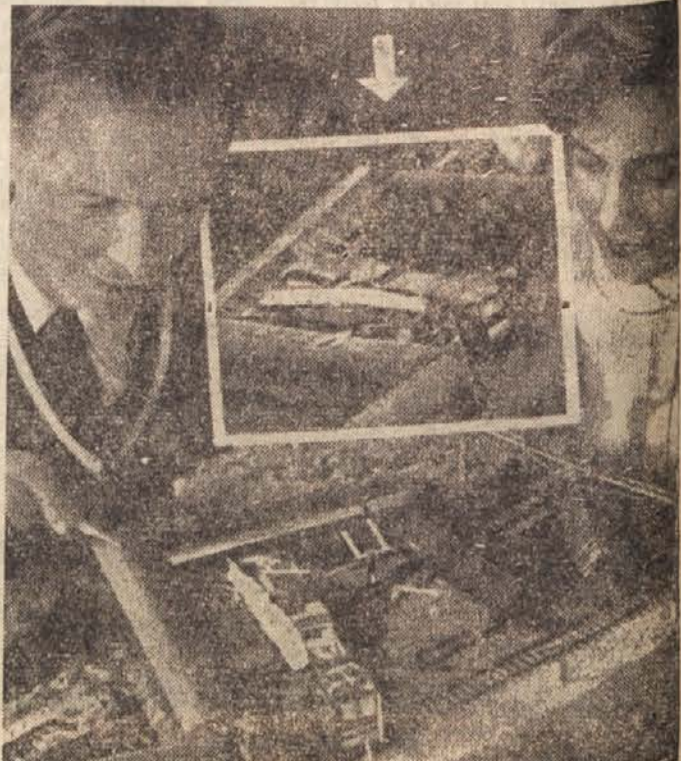
Že prihodnji mesec nameravajo poslati »letečo zvezdo« v ZDA, z njo pa bo potoval tudi tridesetletni šofer Jean Ebert, ki jo bo preizkusil na Floridi.

Številni novinarji, ki so si ogledali prvo vožnjo »leteče zvezde« z omejeno hitrostjo, so bili presenečeni, ko so videli, s kakšno lahkoto je vozilo doseglo na ravnem delu preizkusne betonske steze hitrost 220 km in kako naglo je spremenilo hitrost, da je šinilo po blagem ovinku z brzino 150 km na uro. Vsi navzoči so baje na moč hvalili konstruktorje novega vozila, ki med vratolomno hitrostjo ne grmi, marveč le žvižga. Navsezadnje pa so se nekateri le začeli vpraševati, za kaj bo pravzaprav mogoče praktično uporabljati nenavadno hitri avto.

Inženir Laury, ki velja za duhovnega očeta »leteče zvezde«, je na gornje vprašanje odgovoril samo to, da namerava na podlagi izkušenj izpopolnjevati »letečo zvezdo«, da bo zmogla še večjo hitrost. Prav zaradi proučevanja je inženir vgradil v svoj prvi avto tudi vrsto raznih merilnih aparatov. Posebne težave bodo imeli konstruktorji novih vozil z avtomobilskimi plašči, ker je nevarnost, da bodo sedanji popokali že pri stalni hitrosti 350 km na uro.

»Leteča zvezda« je pravzaprav zdaj nekaj »laboratorij na kolesih«. V bližnji bodočnosti bodo morda začeli take avtomobile serijsko proizvajati, takrat — ali morda še prej — pa bo nastopilo novo vprašanje: kakšne naj bodo ceste, po katerih bi divjala reaktivna motorna vozila z brzino 350 km in še hitreje.

Marsikdo se tudi v tako imenovanih zrelih letih navdušuje za otroško električno železnico, švedski novinar Hultberg pa izdeluje v prostem času po fotografskih posnetkih miniaturne modele železniških prometnih nesreč. — Prva, ki jo je tako modeliral, mu je vzela 500 ur prostega časa, na razpolago pa je imel nad petdeset posnetkov z najrazličnejših zornih kotov. Na modelu je zaznamoval celo take podrobnosti, kot je na primer luknja v strehi potniškega vagona, skozi katero so rešili nekaj ponesrečenec, pa tudi okenske šipe so nalomljene vsaj približno tako, kot so bile v resnici.

Pisali smo že o uspehu članov švicarske planinske odprave, ki so premagali letošnjo pomlad kar dva himalajska velikana, in sicer najvišjega (Mt. Everest) ter četrtega po vrsti (Lotse). Kdor je zadnje dni kar gugal od nenadne vročine, si bo morda z zanimanjem ogledal ti dve »zasneženi« sliki, katerih prva kaže nevarni prehod čez prepado po lestvi, ki se je spremeni v zasilno brv, druga pa enega izmed članov švicarske odprave in tva poživovalna Serpa.

PREMOGOVNIKI na dnu moria

Na škotski obali so začeli geologi sondirati kakih 1600 m od kopnega podmorsko dno, ker menijo, da se v tisto smer nadaljuje premožna žila iz bližnjega rudnika. Vrtalni stolp bo v celoti visok 56 m, tehta pa z osemi ustreznimi napravami 5000 ton in so ga v glavnem že sestavljenega priplekli z obale.

Še poprej je bilo treba pripraviti temelje: v morsko dno — voda je tam okoli globoka le nekaj nad dvajset metrov — so zabili vrsto jeklenih pilotov. Menijo, da bodo s tem vrtalnimi stolpom prodrli v globino 600 m. V bližini obale je na kopnem že precej izčrpan rudnik dragocenejšega črnega premoga, geologi pa sklepajo po gubah zemeljskih plasti, da bodo v tej globini našli na novo premožno žilo.

Največji optimisti celo zatrjujejo, da bi se lahko s to in s podobnimi »morskimi« napravami povečalo bogastvo znanih britanskih premožnih ležišč za nadaljnjih šest milijard ton, to pa je 15-krat več premoga, kot ga zdaj nakopljejo letno na vsem področju Združenih držav.

Drugi sondažni stolp nameravajo postaviti pet kilometrov ob obale, premož pa bi kopali ali tako, da bi pod zemljo podaljšali rove s kopenskih rudnikov do teh ležišč, ali pa bi zgradili rudniški jasek kar na vodi. Prvi izmed obeh stolpov ima petnajst metrov nad gladino ploščad z vrtalnimi napravami, grajen pa je tako, da uspešno kljubuje tudi viharjem, ki divjajo s hitrostjo 150 km na uro in delajo do deset metrov visoke valove.

Takole so peljali prvi vrtalni stolp, s katerim bodo v bližini škotske obale iskali ležišča premoga na morskem dnu.

Urarjem bo odklenkalo?

Številne tovarne ur v ZDA so začele mrzlično raziskovati, kako bi bilo mogoče izdelovati ure na elektronski pogon. Pri tem ne gre za nikakršne baterije ali akumulatorje, marveč bi nove ure poganjali radijski ali podobni impulzi. Potemtakem ure v bližnji bodočnosti ne bodo imele več nikakršnih strojev niti vseh tistih dosedanjih sestavnih delov, ki so omogočali merjenje časa za vsakdanjo rabo. V trenutku, ko bodo tak mehanizem za pogon ur dokončno preizkusili in če bo dovolj rentabilen za proizvodnjo, bo odklenkalo urarskemu poklicu, kar so v zadnjem času postale dve že številne druge obrti.

Röntgenov rojstni kraj

V javnosti je malo znano, da je bil slovit znanstvenik Wilhelm Conrad Roentgen rojen v Remscheidu. To nemško mesto je nedavno tega prekorčilo številko 100.000 prebivalcev in si s tem pridobilo pravico naziva najmlajšega nemškega vele mesta. Mesto je neke vrste posrednik za izvoz in uvoz blaga, mimo tega pa je tudi pomembno kulturno središče. Njegovi prebivalci so najbolj ponosni na bogati muzej z neprecenljivimi dragocenostmi in na Roentgenski inštitut, v katerem so pogosto konference mednarodnega roentgenskega društva.

Inštituta za proučevanje atomske energije v Harwellu sir John Cockroft, ki je govoril o znanstvenih problemih v razvoju jedrske energije. V okviru posvetovanja so odprli tudi posebno razstavo, ki jo je pripravila angleška uprava za atomsko energijo. Vsa poročila, ki so jih prebrali na posvetovanju, bo kasneje objavil Fizikalni inštitut.

Nad milijardo zaposlenih

Po zadnjih statistikah je na vsem svetu približno 1025 milijonov ljudi zaposlenih v podjetjih, ustanovah, obrti in kmetijstvu. Od tega pride na kmetijstvo in z njim povezane poklice okoli 59%, na trgovino in vse, kar je z njo v zvezi, okoli 23%, le 18% pa na industrijo. Mednarodni urad dela v Ženevi, ki je pred kratkim objavil te podatke, pripominja, da so odstotki na raznih celinah seveda različni. Tako je z industrijo najslabše na Oceaniji, medtem ko je v Evropi zaposlenih v industrijskih podjetjih 33%, kar gre predvsem na račun nižjega odstotka kmetov.

Kitajska restavracija v Zagrebu

Po vsej verjetnosti bodo v kratkem odprli v Zagrebu kitajsko restavracijo. Okrajni ljudski odbor že proučuje predlog kitajskega veleposlaništva, da bi odprli kitajsko narodno restavracijo. Če bo odbor ta predlog sprejel in našel v mestu ustrezne prostore, bodo Zagrebčani imeli še eno prijetno in hkrati za naše razmere nenavadno restavracijo. Po dosedanjih načrtih bo nudila le kitajske jedi in pijače, vsi uslužbenci, tako kuharji kakor natakarji, pa bodo Kitajci, ki bodo oblečeni v narodne noše. Tudi uprava Zagrebskega veleposlaništva je prejela pred kratkim podobno ponudbo, ki jo je poslalo neko madžarsko gostinsko podjetje. Po tem predlogu bi v veleposlaniškem paviljonu odprli madžarsko restavracijo, ki bi obrabovala vse leto, njene goste pa bi zabavala seveda tudi tradicionalna madžarska glasba.

Londonski sestanek atomskih strokovnjakov

Prejšnji teden je bila v Londonu štiridnevna mednarodna konferenca o fizikalnih vprašanjih nuklearnih reaktorjev, ki jo je pripravil angleški fizikalni inštitut v sodelovanju z angleško upravo za atomsko energijo. Posvetovanje je bilo v dvorani inštituta elektrotehničnih inženirjev v Londonu, udeležili pa so se ga številni jedrski fiziki in inženirji iz 21 držav. Na konferenci je imel pozdravni govor direktor

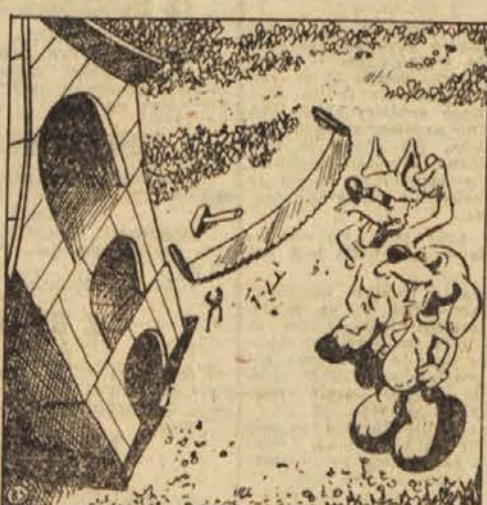
Med številnimi izkopaninami, ki so jih odkrili na kraju, kjer je v davni stali po mnenju arheologov mesto Ur v Kaldeji, so našli tudi gornji, približno 40 cm visok okrasek, ki je menda veljal za žrtevne posode kot znamenje, kam naj darovalci odlagajo posamezne predmete. Kipec s podstavkom je izdelan iz lesa in na debelo pozlačen. Izkopali so tudi več grobov takratnih kaldejskih odličnikov in navadnih vojakov. Izkopavanja je vodil angleški arheolog Woolley

TRIKOVE dogodivščine

MIRAN SATTLER — FRANC MAVEC

Prvi razred so končali. Vsak se je vrnil na svoj dom. Le Rifo Potepin ni imel nikjer svoje hišice. Trik ga je povabil s seboj. Videl je nebotičnik in to mu je bilo dovolj, da razveseli sošolca Rifa. Vzela sta dolgo žago in se lotila Trikovoga doma.

Razžagala sta jo na tri dele. Dele sta pribila druga na druga in ta pasji nebotičnik sta pristonila k zidu. Trik je prosil mamo Minko za dve stari skodeli in ji povedal, da bo čez počitnice stanoval z Rifom v hišici — nebotičniku.

V tovarištvu sta preživljala počitnice. Debeloglavec ju je večkrat obiskal. Ponavljali so, kar so se naučili in se pripravljali za prihodnje šolsko leto. Ziveli so v slovi in miru: v priložnosti nebotičnika je počival Potepin, v prvem nadstropju Trik, zgoraj pa Crni Fil. Trik ni bil več hud nanj. Postal je resen in dober.

KONEC